

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Politické aspekty financování obcí v České republice

Bc. Jakub Hrůza

© 2023 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Jakub Hrůza

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Politické aspekty financování obcí v České republice

Název anglicky

The Political Aspects of Financing of Municipalities in the Czech Republic

Cíle práce

Tématem diplomové práce je problematika financování, hospodaření obcí a jejich rozvoje. Výzkum bude zaměřen na vybrané obce ležící v Ústeckém kraji (okres Teplice). Konkrétně se jedná o obce Kladruby, Modlany, Proboštov, Újezdeček a Srbice. Cílem je analyzovat strukturu hospodaření a financování vybraných obcí, provést následnou komparaci získaných výsledků a zhodnotit vliv rozpočtového určení daní na rozpočty obcí. Cílem bude dále vyhodnotit možnosti vybraných obcí směrem k ovlivnění výše příjmů, výdajů, celkovému hospodaření a případně navrhnout řešení k vylepšení finanční situace obcí. Dílčím cílem bude zjistit postoje starostů a dalších představitelů obcí k současnému modelu financování místních samospráv.

Metodika

Práce bude postavena jako komparativní případová studie pěti obcí. V práci budou využity dvě základní techniky sběru dat – technika studia dokumentů a dotazování (polostrukurované rozhovory).

Doporučený rozsah práce

60-70 stran

Klíčová slova

Kladruby, Modlany, Proboštov, Újezdeček, Srbice, místní samospráva, rozpočet obce, fiskální decentralizace, místní daně, přenesená působnost, rozpočtové určení daní

Doporučené zdroje informací

- BALÍK, S. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.
- BERNARD, J. (ed.). Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010. ISBN 978-80-7330-187-3.
- BERNARD, J.; ILLNER, M; KOSTELECKÝ, T.; VOBECKÁ, J. Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2011. ISBN 978-80-7419-069-8.
- ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.
- KRUNTORÁDOVÁ, I. Politické aspekty financování českých měst. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2744-1.
- PEKOVÁ, J. Finance územní samosprávy. Teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.
- PROVAZNIKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.
- SWIANIEWICZ, P. An Empirical Typology of Local Government Systems in Eastern Europe. Local Government Studies, 40(2), 2014, s. 292-311. DOI: 10.1080/03003930.2013.807807.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 12. 7. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 31. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Politické aspekty financování obcí v České republice" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2023

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval mému vedoucímu práce Ing. Janu Čopíkovi, Ph.D. za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích a vypracování diplomové práce.

Politické aspekty financování obcí v České republice

Abstrakt

Tato práce se zabývá systémem financování obcí v České republice. Práce je rozdělena do dvou hlavních částí – teoretické a praktické. Teoretická část je vypracována prostřednictvím literární rešerše z českých i zahraničních zdrojů. Cílem praktické části je přiblížení názorů jednotlivých zástupců pěti vybraných obcí na současný systém financování municipalit v České republice. K polostrukturovaným rozhovorům byli vybráni zástupci obcí Kladruby, Modlany, Proboštov, Srbice a Újezdeček. Všem zástupcům obcí byly položeny stejné otázky týkající se rozpočtového určení daní, příspěvků za výkon přenesené působnosti nebo využívání cizích finančních zdrojů k financování obce. V rámci práce je dále provedena komparativní studie hospodaření, financování zvolených municipalit a komparace postojů jednotlivých zástupců obcí k daným tématům.

Dle získaných dat se postoje představitelů obcí k různým tématům financování poměrně rozcházejí. Možnost využití cizích zdrojů by většina zvažovala spíše v případech krajní nouze. Zástupci obcí jsou velmi nakloněni k využívání dotací.

Klíčová slova: Kladruby, Modlany, Proboštov, Újezdeček, Srbice, místní samospráva, rozpočet obce, fiskální decentralizace, místní daně, přenesená působnost, rozpočtové určení daní

The political aspects of financing of municipalities in the Czech Republic

Abstract

This thesis deals with the system of municipal financing in the Czech Republic. The work is divided into two main parts - theoretical and practical. The theoretical part is developed through a literature search of Czech and foreign sources. The aim of the practical part is to present the views of individual representatives of five selected municipalities on the current system of municipal financing in the Czech Republic. The representatives of the municipalities of Kladruby, Modlany, Proboštov, Srbice and Újezdeček were selected for semi-structured interviews. All representatives of the municipalities were asked the same questions concerning the budget determination of taxes, contributions for the exercise of delegated competences or the use of foreign financial resources to finance the municipality. The paper also includes a comparative study of the management and financing of the selected municipalities and a comparison of the attitudes of the municipal representatives on the given issues.

According to the data obtained, the attitudes of municipal representatives towards various financing topics are quite different. The majority of them would consider the possibility of using foreign resources rather in cases of extreme emergency. Representatives of municipalities are very much in favour of using subsidies.

Keywords: Kladruby, Modlany, Proboštov, Újezdeček, Srbice, local self-government, municipal budget, fiscal decentralisation, local taxes, delegated competence, budgetary determination of taxes

Obsah

1. Úvod.....	11
2. Cíl práce a metodika.....	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3. Teoretická východiska	15
3.1 Charakteristika a členění veřejné správy.....	15
3.2 Historie a vývoj územní samosprávy	16
3.3 Centralizace a decentralizace veřejné správy	16
3.4 Obecní zřízení	16
3.5 Působnosti	19
3.6 Majetek obcí.....	20
3.7 Spolupráce.....	21
3.8 Financování municipalit v České republice a v zahraničí.....	21
3.8.1 Česká republika.....	22
3.8.2 Slovenská republika.....	22
3.8.3 Francouzská republika.....	23
3.9 Teorie fiskálního federalismu	24
3.9.1 Modely fiskálního federalismu	25
3.9.2 Model fiskálního federalismu v České republice	27
3.9.3 Fiskální decentralizace.....	27
3.10 Rozpočty územních samosprávných celků	28
3.10.1 Střednědobý výhled rozpočtu	28
3.10.2 Obecní rozpočet	28
3.10.3 Rozpočtová skladba	29
3.10.4 Sestavování obecního rozpočtu	30
3.10.5 Participativní rozpočet.....	30
4. Vlastní práce.....	31
4.1 Modlany	31
4.1.1 Historie Modlan	31
4.1.2 Charakteristika	32
4.1.3 Demografický vývoj obce.....	32
4.1.4 Průměrný věk obyvatelstva.....	32
4.1.5 Rozpočet obce.....	33
4.1.6 Tvorba rozpočtu.....	34
4.1.7 Investice obce	35
4.1.8 Systém financování obcí.....	35

4.2	Kladruby	36
4.2.1	Historie obce	36
4.2.2	Charakteristika obec	37
4.2.3	Demografický vývoj obce.....	37
4.2.4	Průměrný věk obyvatelstva.....	37
4.2.5	Rozpočet obce.....	38
4.2.6	Tvorba rozpočtu.....	39
4.2.7	Investice obce	39
4.2.8	Systém financování obcí	40
4.3	Újezdeček.....	40
4.3.1	Historie obce	40
4.3.2	Charakteristika obce	41
4.3.3	Demografický vývoj obce.....	41
4.3.4	Průměrný věk obyvatelstva.....	41
4.3.5	Rozpočet obce.....	42
4.3.6	Tvorba rozpočtu.....	43
4.3.7	Investice obce	44
4.3.8	Systém financování obcí	44
4.4	Srbice.....	45
4.4.1	Historie obce	45
4.4.2	Charakteristika obce	46
4.4.3	Demografický vývoj obce.....	46
4.4.4	Průměrný věk obyvatelstva.....	46
4.4.5	Rozpočet obce.....	47
4.4.6	Tvorba rozpočtu.....	48
4.4.7	Investice obce	48
4.4.8	Systém financování obcí	48
4.5	Proboštov.....	49
4.5.1	Historie obce	49
4.5.2	Charakteristika obce	49
4.5.3	Demografický vývoj obce.....	50
4.5.4	Průměrný věk obyvatelstva.....	50
4.5.5	Rozpočet obce.....	51
4.5.6	Tvorba rozpočtu.....	52
4.5.7	Investice obce	53
4.5.8	Systém financování obcí	54
4.6	Analýza hospodaření a financování obcí	55
4.6.1	Modlany	55
4.6.2	Kladruby	57
4.6.3	Újezdeček.....	59

4.6.4	Srbice	61
4.6.5	Proboštov	63
4.7	Porovnání obcí	65
5.	Závěr	68
6.	Seznam použitých zdrojů	72
7.	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk.....	74
7.1	Seznam obrázků	74
7.2	Seznam tabulek	74
7.3	Seznam grafů.....	74
7.4	Seznam použitých zkratk.....	75
7.5	Seznam rozhovorů.....	75
7.6	Seznam použitých zákonů.....	75
8.	Přílohy	76

1. Úvod

Diplomová práce se zabývá problematikou systému financování obcí v České republice. Cílem práce je zjistit a následně porovnat názory zástupců vybraných obcí na současný systém financování municipalit prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů. Dalším cílem je analyzovat strukturu hospodaření a financování vybraných obcí.

V rámci této práce jsou v její první části přiblížena teoretická východiska k danému tématu prostřednictvím literární rešerše. Autor k přiblížení těchto informací využívá mnoho zdrojů. Mezi nejčastější autory patří Provazníková Romana, Čmejrek Jaroslav, Čopík Jan, Swianiewicz Pawel nebo Kuntorádová Ilona.

V praktické části práce se autor věnuje vybraným obcím. Ke komparaci byly vybrány obce ležící v Ústeckém kraji (okres Teplice). Jmenovitě se jedná o Kladruby, Modlany, Proboštov, Srbice a Újezdeček. Názory zástupců obcí na různé otázky týkající se financování municipalit jsou shrnuty pomocí polostrukturovaných rozhovorů. Všem zástupcům obcí byly položeny stejné otázky. Dotazovaní odpovídali například na současné nastavení rozpočtového určení daní a jeho váhy jednotlivých kritérií, příspěvky za výkon přenesené působnosti, využívání cizích finančních zdrojů k financování obce nebo jaké jsou jejich pravidelné příjmy a výdaje. Otázky obsahovaly také téma investic, kdy byli zástupci obcí dotazováni, dle jakých faktorů se rozhodují o investičních prioritách nebo zda mají v plánu v blízké budoucnosti nějaké investice uskutečňovat. Dále popisovali, jak se v jejich obci tvoří návrh rozpočtu, zda mají nějakou speciální příjmovou položku, která není standardní pro všechny municipality nebo využívají spolupráce s jinou obcí. V další části je provedena analýza hospodaření vybraných obcí. V rámci této části jsou sledovány druhové příjmy a výdaje mezi lety 2010-2021, přičemž jsou příjmy rozděleny na daňové, nedaňové, přijaté transfery a kapitálové. Rozdělení výdajů je následující: běžné a kapitálové. Dále jsou graficky znázorněny rozpočty obcí v těchto letech. V závěru analýzy je zobrazeno procentuální zastoupení jednotlivých skupin příjmů a výdajů na jejich celkové hodnotě vždy pro daný rok ve sledovaném období.

V závěru práce je provedena komparace obcí. Při tomto srovnání autor využívá informací získaných právě od zástupců obcí. Porovnávají jsou jejich postoje k jednotlivým tématům, na které byli dotazováni. Jejich názory na jednotlivé otázky jsou různorodé, někdy se většina shoduje, ale jindy se zase jejich pohledy na danou problematiku spíše rozcházejí.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Tématem diplomové práce je problematika financování obcí a jejich rozvoje. Výzkum je zaměřen na vybrané obce ležící v Ústeckém kraji (okres Teplice). Konkrétně se jedná o obce Kladruby, Modlany, Proboštov, Újezdeček a Srbice. Zvolené obce se dají považovat za relativně malé a nachází se v poměrně specifické oblasti, tj. na severu Čech. Zvláštní jsou např. výskytem panelových domů na územích obcí. Dvě z municipalit – Modlany a Srbice – disponují nestandardní příjmovou položkou, získávají poplatky z místní skládky.

Cíli práce jsou v rámci zvoleného tématu:

- Analyzovat strukturu hospodaření a financování vybraných obcí, provést následnou komparaci získaných výsledků a zhodnotit vliv rozpočtového určení daní na rozpočty obcí.
- Vyhodnotit možnosti vybraných obcí směrem k ovlivnění výše příjmů, výdajů, celkovému hospodaření a případně navrhnout řešení k vylepšení finanční situace obcí.
- Zjistit postoje starostů k současnému modelu financování místních samospráv.

V souladu s těmito cíli byla stanovena následující výzkumná otázka:

Bylo by dle zástupců obcí výhodnější rozdělovat národní dotace podle počtu obyvatel jako součást rozpočtového určení daní?

2.2 Metodika

K vypracování diplomové práce byl zvolen výzkumný přístup, který se snaží definovat a porovnávat názory zástupců vybraných obcí na současné nastavení systému financování obcí v České republice. Práce je provedena jako komparativní případová studie pěti vybraných obcí. Jmenovitě to jsou Kladruby, Modlany, Proboštov, Srbice a Újezdeček.

Komparativní případová studie umožňuje poměrně značnou konstriční platnost a teoretickou výtěžnost, což přináší větší počet zkoumaných případů. I komparativní studie však vykazují omezenou míru zobecnění. Platí to samozřejmě i pro výzkum v předkládané práci. (Drulák, 2008)

K dosažení výsledků jsou využity dvě techniky sběru dat – studie dokumentů a dotazování (polostrukturované rozhovory).

Teoretická část je provedena na základě literární rešerše. Při jejím zpracování byly nejvíce využity poznatky od autorů a autorek Čmejrků, Čopíků, Swianiewiczů, Kruntorádových a Provozníkových. Studie dokumentů je provedena především na portálu MONITOR státní pokladna a Českém statistickém úřadu. Dále jsou pro studii využity oficiální internetové stránky vybraných obcí. Informace a data z těchto zdrojů jsou použita především na charakteristiku obcí a popis jejich historie, grafické znázornění demografického vývoje a průměrného věku obyvatelstva. Demografický vývoj je v obcích sledován mezi lety 1971-2021. Stav průměrného věku obyvatelstva je znázorněn v letech 2008-2021. Dalším výstupem z těchto dat je analýza financování a hospodaření municipalit.

Polostrukturované rozhovory jsou provedeny se zástupci jednotlivých obcí, všem jsou položeny stejné otázky, které jsou součástí příloh této práce. První část řízeného rozhovoru je zaměřena na rozpočet obce, kdy zástupci popisují proces tvorby rozpočtu v dané obci a kdo má šanci jeho tvorbu ovlivnit, vyjadřují se k tématu participativního rozpočtu nebo popisují, zda pro ně byl za jejich funkční období nějaký rok extrémně mimořádným či odlišným. Dále zde sdělují své pravidelné příjmy a výdaje a také, zda má jejich obec nějakou speciální příjmovou položku, která není pro všechny obce obvyklá.

Další část rozhovoru se zaměřuje na investice v obci, zjišťuje, jaké má obec v současné době (2022) investiční projekty a zda má nějaké investice naplánované do budoucna nebo na něco šetří. Zástupci obcí popisují, podle čeho si obec určuje investiční priority.

Závěr rozhovoru se zaměřuje na systém financování obcí v České republice, kdy zástupci obcí sdělují svůj názor na jednotlivé příspěvky, na rozpočtové určení daní nebo také na kritéria pro daňové příjmy. Tyto kritéria jsou posuzována dle kategorií, které jsou v práci popsány. Součástí tohoto tématu je také postoj obce k využívání cizích finančních zdrojů, dotací nebo možnost využití spolupráce s jinou obcí. Odpovědi jsou následně analyzovány, sepsány a porovnávány.

V praktické části jsou u každé obce v tabulkách zobrazeny souhrny rozpočtů v období mezi lety 2010-2021, kde jsou zobrazeny příjmy, výdaje a salda ve schváleném stavu a jejich skutečné hodnoty k 31.12. daného roku. U analýzy hospodaření a financování obcí jsou v tabulkách rozděleny příjmy a výdaje do skupin. Příjmy jsou rozděleny na daňové, nedaňové, přijaté transfery a kapitálové. Výdaje na běžné a kapitálové. U každé skupiny je

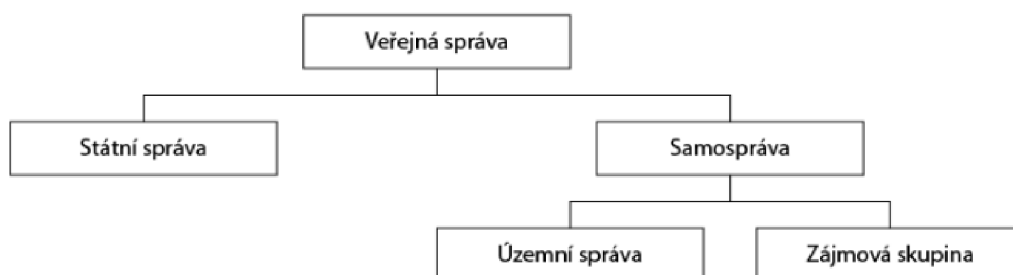
vždy procentuálně znázorněn její podíl na celkové hodnotě v daném roce. Tyto data jsou v práci také zobrazeny mezi lety 2010-2021.

3. Teoretická východiska

3.1 Charakteristika a členění veřejné správy

Pojem veřejná správa není přímo definován legislativou, je možné ho vysvětlit jako souhrn veřejných záležitostí provozovaných ve veřejném zájmu. Veřejnou správu je možné rozdělit do dvou hlavních podskupin. První skupinou je státní správa, která se už dále nekategorizuje. Druhou skupinou je veřejná samospráva, kterou lze ještě dále rozdělit na územní a zájmovou. Státní správa je provozována, jak již z názvu vyplývá státem, ten ji může vykonávat přímo nebo zprostředkovaně pomocí souboru různých institucí. Veřejná samospráva je provozována prostřednictvím nestátních subjektů, které toto právo obdrží delegací správy. Tyto subjekty ve veřejné samosprávě mají oprávnění rozhodovat a vykonávat správu individuálně, avšak pod podmínkou dodržování zákonných předpisů. Veřejnou samosprávu lze označit jako výsledek decentralizace a demokracie. Územní samospráva je výkonem správy prostřednictvím osob žijících na určitém území menším, než stát. Tato území mohou vykonávat správu dle stanovené působnosti a finančních možností. Zájmová samospráva je výkon správy osob, které společně sdílejí určité zájmy. Územní správa se ještě dále může dělit do tří typů. První typ je angloamerický, kde mají územní samosprávné orgány výhradní práva v nižších správních jednotkách. Druhý typ je francouzský, kdy se na nižší úrovni uplatňuje vícestupňová územní samospráva a dekoncentráty, které se starají o veřejnou správu na místní úrovni. Poslední typ je smíšený, v němž municipality a jednotky územní samosprávy vykonávají samosprávu společně se státní správou, vše na základě přenesené působnosti. (Kruntorádová, 2015, Provazníková, 2015)

Obrázek 1 Schéma veřejné správy

Zdroj: (Provazníková, 2015)

3.2 Historie a vývoj územní samosprávy

Začátek územní samosprávy jako takové lze datovat do roku 1848, během tohoto roku došlo k mnoha revolučním změnám. Součástí těchto změn bylo například zrušení poddanství nebo patrimoniálního zřízení jehož následkem bylo vznešení požadavku na realizaci obecní samosprávy.

V roce 1849 vyšlo první právní nařízení obecního zřízení, jehož základním principem bylo „*Základem svobodného státu je svobodná obec.*“ Definovalo 3 typy municipalit: místní, okresní a krajskou, dále také jako první obecní zřízení zavedlo 2 druhy působnosti obcí: přirozenou a přenesenou. Detailněji se však věnoval pouze obcím místním.

Místní samospráva si ve své historii prošla mnoha změnami, které ji ovlivnily například v období protektorátu nebo v poválečném období. Nejvýznamnější změna, která vedla k dnešní podobě nastala s pádem komunismu v roce 1989, s nímž byl spojen postupný přechod k demokracii. (Balík, 2009)

3.3 Centralizace a decentralizace veřejné správy

Pojem decentralizace značí proces, při kterém nadřazené celky přenášejí své pravomoci a úkoly na nižší celky. Ve veřejné správě jde tedy o situaci, kdy jsou různé úkoly delegovány na obce nebo kraje. Nižší správní celky poté vykonávají své povinnosti samostatně v rámci právních předpisů. Decentralizace umožňuje občanům obcí lépe vnímat lokální problémy a mělo by tak docházet k jejich lepšímu řešení.

Centralizace je chápána jako systém, ve kterém se celek vede z jednoho ústředního orgánu, který v hierarchii stojí na vrcholu. Zajišťuje jednotné rozhodování, ale je omezena nezávislost organizačních jednotek. (Peková, 2002)

3.4 Obecní zřízení

V České republice je obec chápána jako veřejnoprávní korporace, která spravuje svůj majetek. Z právního hlediska je obec samostatná jednotka, která za sebe nese odpovědnost. Nejdůležitější a základní funkce obce jsou snaha o rozvoj, udržování svého prostranství a podpora místních občanů. (Čmejrek, 2016)

Orgány obce

Hlavním orgánem obce je zastupitelstvo, které ji řídí. Dále je obec tvořena orgány: rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce. Stejně orgány využívají také městyse a města. Odlišný způsob mají statutární města, která své území mohou rozdělit na více menších obvodů či městských částí, v každém tomto menším celku působí vlastní orgán samosprávy. (Čmejrek, 2010)

Zastupitelstvo

Skladbu zastupitelstva určují občané v obecních volbách. Složení zastupitelstva, a především počet členů v něm je vázán počtem obyvatel v dané obci. Zajímavostí je, že podle původního znění zákona by obce, které mají do 500 obyvatel měly mít maximálně 9 členů v zastupitelstvu. To však obcím neumožňuje ustanovit radu, jelikož se rada neustanovuje, pokud je v obci méně než 15 zastupitelů anebo je počet členů rady vyšší než 1/3 počtu členů zastupitelstva. (Čmejrek, 2010)

Tabulka 1 Složení počtu členů zastupitelstva na základě počtu obyvatel

Počet obyvatel	Počet členů zastupitelstva
500 a méně	5–15
500-3000	7-15
3000-10000	11-25
10000-50000	15-35
50000-150000	25-45
150000 a více	35-55

Zdroj: Vlastní zpracování (Čmejrek, 2010)

Zvolený zastupitel vykonává své práva a povinnosti během 4letého volebního období. Práva zastupitelů určuje zákon č. 128/2000 Sb., který je definuje takto:

a) předkládat zastupitelstvu obce, radě obce, výborům a komisím návrhy na projednání,

b) vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy, na předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec, a na vedoucí příspěvkových organizací a organizačních složek, které obec založila nebo zřídila; písemnou odpověď musí obdržet do 30 dnů,

c) požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce; informace musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů.

Zákon vymezuje zastupitelům také povinnosti, které jsou takto definovány:

(1) Člen zastupitelstva obce je povinen zúčastňovat se zasedání zastupitelstva obce, popřípadě zasedání jiných orgánů obce, je-li jejich členem, plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží, hájit zájmy občanů obce a jednat a vystupovat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce.

(2) Člen zastupitelstva obce, u něhož skutečnosti nasvědčují, že by jeho podíl na projednávání a rozhodování určité záležitosti v orgánech obce mohl znamenat výhodu nebo škodu pro něj samotného nebo osobu blízkou, pro fyzickou nebo právnickou osobu, kterou zastupuje na základě zákona nebo plné moci (střet zájmů), je povinen sdělit tuto skutečnost před zahájením jednání orgánu obce, který má danou záležitost projednávat. (Zákon č. 128/2000 Sb.)

Zastupitelstvo obce má mnoho dalších funkcí, které vykonává, jako například:

- Schvalování rozpočtu
- Zrušení usnesení rady obce
- Volit a odvolávat z funkce starostu, místostarostu a další členy rady obce

(Čmejrek, 2010)

Rada obce

Obecní rada se skládá ze starosty, místostarosty a dalších radních členů, kteří jsou zvoleni z členů zastupitelstva. Členů rady musí být vždy lichý počet, a to 5, 7, 9 anebo 11. Pokud v obci rada není, její funkci zastává starosta nebo zastupitelstvo. Rada obce podává návrhy na řešení pro schůze zastupitelstva a dbá na realizaci výstupů ze zasedání. (Čmejrek, 2010)

Starosta

Starosta je představitel obce, jeho pravomoci jsou velmi omezeny. Pokud starosta z jakéhokoli důvodu není schopen vykonávat svou funkci zastupuje ho místostarosta. Oba jsou voleni zastupitelstvem, to může zvolit i více místostarostů a každého z nich pověřit různými povinnostmi. Hlavní funkcí starosty je předvolání zastupitelstva a vedení jeho zasedání. (Čmejrek, 2010)

Obecní úřad

V čele obecního úřadu stojí starosta, místostarosta a tajemník. Starosta je hlavním výkonným úředníkem obce. V pravomoci obecní rady je zakládat odbory a oddělení pro jednotlivá odvětví funkcí obecního úřadu, do nichž jsou zapojeni a rozdělení pracovníci obce. (Čmejrek, 2010)

Výbory obce

Zastupitelstvo může založit výbory, které mu uvádějí svá stanoviska a návrhy. Výbor musí být vždy tvořen lichým počtem členů. Výbory, které zastupitelstvo zakládá jsou například finanční nebo kontrolní výbor. Finanční výbor dohlíží na hospodaření obce. Kontrolní výbor dohlíží na realizaci schválených usneseníh ze zasedání zastupitelstva. (Čmejrek, 2010)

3.5 Působnosti

Obce mají širokou škálu kompetencí a provozují řadu činností, které jim ukládají příslušné zákony a předpisy. Složitost a rozsah operací vyžadují rozsáhlé znalosti a zkušenosti představitelů obcí. Činnosti, které obec vykonává je možné rozdělit do 2 kategorií dle působnosti na samostatnou nebo přenesenou působnost.

Výkon přenesené působnosti lze rozdělit do 3 skupin dle míry přenesení působnosti státní správy. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích definuje tyto skupiny následovně: (Kadeřábková 2012)

- a) v základním rozsahu svěřeném obci vykonávána orgány obce; určenými tímto nebo jiným zákonem nebo na základě tohoto zákona, v tomto případě je území obce správním obvodem,*
- b) v rozsahu pověřeného obecního úřadu (§ 64) vykonávána tímto úřadem,*
- c) v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností (§ 66) vykonávána tímto úřadem. (Zákon č.128/2000 Sb.)*

Subjekt, který vykonává státní správu v přenesené působnosti lze rozdělit na 4 skupiny, kterými jsou:

1. obec,
2. obec s matričním úřadem,
3. obec s pověřeným obecním úřadem,
4. obec s rozšířenou působností.

Jako přenesenou působnost mohou orgány obcí také vykonávat činnost, kterou na ni prostřednictvím zákona delegoval sám stát. Tuto možnost stát využívá především k ukázaní primárních záležitostí ze státní správy lidem na vsi v místě jejich pobytu. Obce, které vykonávají přenesenou působnost pravidelně obdržují finanční příspěvek od státu. Pokud

obec není schopna přenesenou působnost vykonávat má možnost prostřednictvím potvrzené veřejnoprávní smlouvy od krajského úřadu přenést určitou část svých aktivit na orgány jiné obce ve správním obvodu, jímž je ona sama součástí.

Při výkonu samostatné působnosti se obec stará především o místní záležitosti a o požadavky a blaho svých občanů. V rámci samostatné působnosti spravuje také věci, které jí do samostatné působnosti přidělí zákon. Mezi aktivity, které obec vykonává především pro své občany patří například bydlení, dopravní infrastruktura nebo výchova a vzdělání. V případě, kdy je potřeba vložit se do samostatné působnosti z důvodu ochrany zákona, může to provést státní orgán nebo orgány krajů.

Závěrem je dobré říci, že by obec měla primárně vykonávat aktivity spojené se samostatnou působností a působnost přenesená by nijak neměla eliminovat a zasahovat do její výkonosti právě v působnosti samostatné. (Kadeřábková, 2012)

3.6 Majetek obcí

Vlastnictví majetku je jedním z nejhlavnějších existenčních aspektů obce. Protože se jedná o veřejnoprávní korporaci, nemůže obec s majetkem zacházet tak, jak se jí zachce, ale její možnosti jsou právně definovány. Mezi práva, jak obce může majetek využívat patří primárně držet ho, užívat ho a nakládat s ním. Majetek je v rámci obce spravován prostřednictvím volených zastupitelů v komunálních volbách. Zastupitelé jsou za jeho užívání a hospodaření odpovědní v rozsahu platných právních předpisů. Obec je povinna majetek užívat v souladu s jejími zájmy, které mají původ v právech a povinnostech vyplývajících ze stanovené působnosti. Dále mohou orgány obce majetek darovat, směnit, prodat, pronajmout nebo vypůjčit. Takové záměry však musí odpovědné osoby sdělit a zveřejnit.

Získat majetek může obec hned několika prostředky – darováním, koupí, výstavbou, vyvlastněním nebo zděděním. Do majetku obce nespádají pouze hmotné věci, jakou jsou například pozemky či stavby, ale také věci nehmotné, kterými jsou finanční prostředky, práva, cenné papíry nebo softwary. Skladbu obecního majetku je potřeba správně rozčlenit, pravidelně kontrolovat prostřednictvím inventarizace. Na základě zjištěných informací z uskutečněné inventarizace si obec určí, jak s majetkem naloží. (Žehrová, 2014)

3.7 Spolupráce

Cílem spolupráce mezi obcemi je zvýšit úroveň života obyvatel a napomáhat místnímu a ekonomickému rozvoji obce. V České republice je velké množství malých obcí, které v některých případech nedokáží splňovat vše, co jim zákon předkládá. Tato situace nahrává k využití možnosti spolupráce s jinými obcemi. Stát několikrát meziobecní spolupráce v rámci jednotlivých projektů v minulosti finančně podporoval.

Současný stav meziobecní spolupráce v České republice není na dobré úrovni. Příčinou nízké aktivity obcí k realizaci spolupráce je malé informovanost o možných výhodách plynoucích ze spolupráce. Většina svazků zůstane po splnění primárního cíle neaktivní, pouze malé množství pokračuje ve spolupráci dále.

Spolupráce může probíhat mezi obcemi, nebo se mohou zapojit také jiní účastníci jako například veřejné subjekty neziskové organizace nebo příspěvkové organizace. Je několik typů spoluprací, které obce mohou využít. Jedná se například o spolupráce neformální a formalizovaná, veřejnoprávní a soukromoprávní, dle sledovaného účelu nebo podle časového omezení – na dobu určitou, neurčitou či so splnění účelu spolupráce.

Mezi hlavní výhody, které meziobecní spoluprací vznikají patří zvýšení dostupnosti služeb místním obyvatelům, nižší náklady na veřejné služby, jiný pohled na různé problémy a následné vyměňování zkušeností. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2020)

3.8 Financování municipalit v České republice a v zahraničí

Evropskou místní správu je možné rozdělit do určitých skupin. Nejčastěji používané rozdělení je od autorů Page a Goldsmitha z roku 1987, kteří evropskou místní správu rozdělili na severoevropské a jihoevropské systémy. O pár let později v roce 1991 přidali autoři Hasse a Sharp k severoevropským a jihoevropským systémům ještě anglosaský model. Mezi novější pohledy patří například model z roku 2003 od autora Loughina, který definuje 4 modely – frankistický model jižní Evropy, anglosaský model, germánský model střední Evropy a severský model. Východní část Evropy se dá považovat kvůli své historii a různé decentralizaci za ojedinělé území, které do svých typologií začali zpracovávat autoři Heinelt a Hlepas až v roce 2006. Ve své typologii se zabývali Českou republikou, Maďarskem a Polskem. Tyto země by dle autorů měli být charakterizovány jako samostatný typ z důvodu své podobné historie.

Společné rysy východoevropských zemí lze jednoznačně pojmenovat. Je možné do nich zahrnout například víru v decentralizaci nebo slabost mezistupně volené místní samosprávy. Najdou se také i rozdíly mezi těmito zeměmi, kterými jsou například rozsah funkcí, za které jsou místní samosprávy v daných zemích zodpovědné. Dále to jsou volební systémy nebo postavení starosty. Některé země zastávají individuální vedení přímo voleným starostou, jiné země preferují spíše model kolektivní rady jmenované zastupitelstvem. (Swianiewicz, 2013)

3.8.1 Česká republika

Municipality všude ve světě potřebují k zajištění úspěšného fungování dostatek finančních prostředků. Obce v České republice nejvíce obdrží z daňových příjmů, které mají původ přímo ve státním rozpočtu. Daňové příjmy jsou přiděleny obcím dle jednotlivých kritérií. Dalšími příjmy obce jsou dotace nebo úvěry. Po reformě, s kterou byla spjata také decentralizace, dopadlo na obce více finančních povinností, které musejí vynakládat na určité služby spojené s výkonem přenesené působnosti.

V České republice máme 4 kritéria pro rozdělování rozpočtového určení daní. Prvním kritériem je rozloha katastrálních území (max. 10 ha na obyvatele), toto kritérium má váhu 3 %. Další kritérium má váhu 10 % a jedná se o prostý počet obyvatel. Kritérium třetí je počet obyvatel upravený přepočítacími koeficienty a jeho váha je 80 %. Posledním kritériem je počet dětí v mateřské škole a počet žáků v základní škole, toto kritérium má váhu 7 %. (Čmejrek, 2016)

3.8.2 Slovenská republika

Podobně jako v České republice je hlavním faktorem obecní rozpočet, který vždy obec sestavuje na následující rok a musí jej také minimálně 15 dní před projednáváním zveřejnit, aby se občané mohli k jeho návrhu vyjádřit. Součástí rozpočtu jsou příjmy a výdaje, které se dále dělí na běžné a kapitálové. (Hrončeková, 2012)

Obecní příjmy

Jak je již výše zmíněné příjmy se dělí na běžné a kapitálové. Dále je příjmy možné rozčlenit na daňové a nedaňové, vlastní a cizí nebo vratné a nevratné. Největší zastoupení na příjmové stránce mají v rozpočtu daňové příjmy, které se skládají z místních nebo podílových daní. Výše podílové daně je odvozena z rozpočtového určení daní, které se řídí zvolenými kritérii.

Nedaňové příjmy jsou tvořeny především z vlastního podnikání, poplatků nebo z příjmů plynoucích ze způsobu hospodaření s obecním majetkem. Mezi cizí příjmy patří půjčky nebo dotace, které jsou vypláceny státem ze státního rozpočtu. (Hrončková, 2012)

Obecní výdaje

Mezi běžné obecní výdaje patří mzdy, sociální a zdravotní pojištění zaměstnanců, nákup krátkodobého vybavení či náklady spojené s údržbou a běžnými opravami. Dále do výdajové stránky rozpočtu patří například výdaje spojené s výkonem přenesené působnosti, splátky nebo výdaje vyplývající z mezinárodní spolupráce. (Hrončková, 2012)

3.8.3 Francouzská republika

Území Francie se dělí na 3 základní oblasti – obce, departmenty a regiony. Francouzské obce patří k nejnižším správním obvodům. Mezi jednotlivými obcemi jsou velké rozdíly v počtu obyvatel, nejlidnatější obcí je Paříž, které má přibližně 2,2 milionu obyvatel. Zajímavostí je, že existují obce, které mají například pouze 1 či 2 obyvatele, to je důvodem, proč má Francie tak velké celkové množství obcí. Ve Francii je cca 37 000 obcí, což je bez mála polovina celkových obcí v Evropě. Hlavním orgánem je Rada obce, která je zvolena občany a následně vybere ze svých řad starostu. Obec může být rozčleněna na více obvodů, každý má svého starostu a Radu.

Další součástí francouzského rozdělení jsou departmenty, které se nacházejí na úrovni mezi regionem a okresem. Je možné si tedy představit, že region se skládá z několika departmentů, a ty z několika okresů. Pod úrovní okresů se dále ještě vyskytují kantony a obce. (Timárová, 2016)

Obecní příjmy

Příjmy francouzských obcí se převážně skládají z daňových příjmů, které se rozdělují na daně přímé a nepřímé. Dále jsou využívány jako možnost příjmů nedaňové příjmy, dotace nebo půjčky. Daně nepřímé jsou přerozdělovány z úrovně státní a v jejich možnostech není navýšit finální částku obcím. Prostřednictvím přímých daní mají obce možnost ovlivnit výši jejich příjmů, kterou určí Obecní rada. Kvantitativně jsou více zastoupeny daně nepřímé, ale větší podíl rozdělených finančních prostředků putují obcím z daní přímých.

Mezi příjmy nedaňové patří především místní poplatky, příjmy z majetku, pokuty a dary. Místní poplatky i jejich výši si může obec určovat sama prostřednictvím zastupitelstva. Obyvatelé je platí za věci, které pro ně obec vykonává. Velmi významným obecním příjmem jsou dotace. Je možné je zařadit do dvou skupin – běžné a investiční. Dotace jsou

mezi obce rozděleny z rozpočtu státu. Půjčky jsou brány jako zdroj peněz k financování kapitálových výdajů, ale neměly by být použity například ke splácení dluhu. (Timárová, 2016)

Obecní výdaje

Členění výdajů územních samosprávních celků je ve Francii možné rozdělit především do 2 hlavních skupin – běžné a kapitálové. Běžné výdaje zahrnují nejčastěji platy zaměstnancům, úroky nebo provozní náklady. Výdaje kapitálové jsou tvořeny především splátkami, stavebními činnostmi nebo pořízením nemovitostí. (Timárová, 2016)

3.9 Teorie fiskálního federalismu

Teorii fiskálního federalismu lze označit jako poměrně novou část, která přináší další pohled na problematiku veřejných financích. Slovo federalismus je možné vysvětlit jako stav, při kterém existuje více úrovní vlády, a každá z nich může sama rozhodovat. V demokratickém světě slouží také jako protipól centrální moci. Díky federalismu lidé mohou mnohem zodpovědněji pozorovat jednotlivé kroky svých zvolených zástupců na různých úrovních vlády. To přidává efektivnosti na rozhodovacích procesech politického odvětví ve veřejné sektoru. Tato teorie sleduje finanční vztahy mezi ústřední vládou a nižšími veřejnosprávními celky. Snaží se docílit ideálního alokování příjmů, přenesení odpovědnosti na zabezpečování a financování veřejných statků. Otázkou však zůstává, zda není federalismu v méně rozvinutých zemích spíše na škodu z důvodu nízké úrovně menších institucí.

Teorii fiskálního federalismu lze dle autora Chandra Jha rozdělit do dvou generací. Teorie první generace známá jako FGT byla velmi respektována v pohledu na veřejné finance během 50. a 60. let 20. století. Tato teorie popisuje alokování funkcí mezi vertikální úrovně vlády. V tomto období bylo považováno za hlavní funkce veřejného sektoru zajištění efektivního využití zdrojů, kterým docílí k správnému přidělování důchodů a také udržení vysoké úrovně zaměstnanosti při rozumné cenové stabilitě. FGT se nepřiklání k centralizované ani k decentralizované vládě, obě tyto vlády mají své klady a protiklady při zajišťování těchto funkcí a ideální by byla jejich kombinace. Z důvodu větších kompetencí by měla federální vláda ručit za stabilizaci ekonomiky a alokování příjmů. Naopak decentralizační vláda dokáže lépe pochopit potřeby a problémy na místní úrovni a být tak mnohem efektivnější.

Teorie druhé generace neboli SGT je stále aktuální. Lze ji rozdělit do 2 skupin, přičemž první skupina zastává spíše historický pohled a věří, že fiskální decentralizace má na veřejný sektor nerovnovážné účinky. Druhá skupina je zaměřena spíše do politicko-ekonomického směru a představuje tradiční přístup k vývoji teorie veřejného sektoru. Teorie SGT definovala fiskální federalismus jako mezioborové téma, které zasahuje například do ekonomie, veřejné politiky nebo politologie.

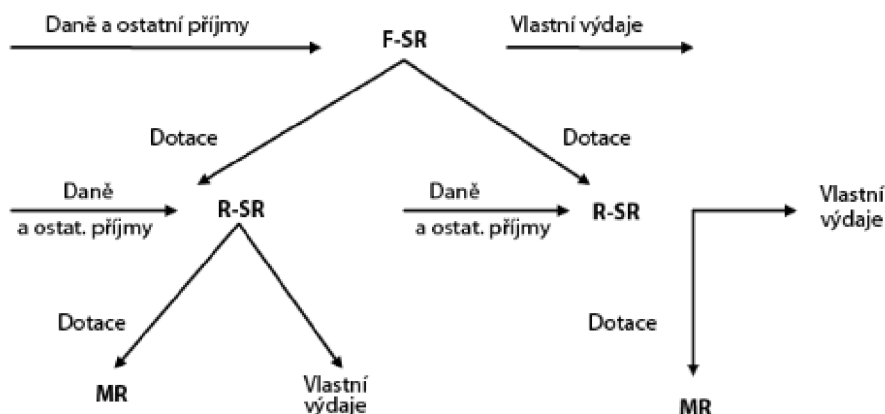
V ohledu na fiskální federalismus je právě politicko-ekonomický přístup jeden z nejdůležitějších v rámci teorie druhé generace. Snaží se najít kompromis mezi zisky v rámci centralizace a přenesením výkonu veřejných služeb v rámci decentralizace. (Chandra Jha, 2015)

3.9.1 Modely fiskálního federalismu

Druhy modelů fiskálního federalismu budou popsány na federativních zemích z důvodu srozumitelnější dělby pravomocí v porovnání se zeměmi unitárními. Rozdíly mezi jednotlivými modely spočívají většinou ve způsobu generování zdrojů na příjmové straně rozpočtů, což vytváří problémy při naplňování vlastních potřeb na výdajové straně rozpočtů. Tuto definici jednotlivých modelů není možné považovat za obecnou, jelikož se v této formě objevují pouze po teoretické stránce. V realitě jsou modely vždy trochu jiné a během let se postupně mění. Jejich smyslem je pozorovat míru samostatnosti nižších územních samosprávních celků.

Fiskální autonomie se považuje za charakteristický znak každé úrovně vlády ve veřejném sektoru, který je založen na vertikálním modelu fiskálního federalismu. Tento model se typicky vyskytuje v anglosaských zemích. Vyznačuje se tím, že jednotlivým vládním úrovním nechává volný prostor pro odpovědnou a svobodnou fiskální politiku. Druhý model, který se nazývá horizontální má znaky federativního ale i unitárního státu. Pro představu je dobrým příkladem například Německo. Finanční vztahy v rámci tohoto modelu se uskutečňují především na horizontální úrovni, kdy bohatší země poskytují finanční prostředky chudším, ale také na vertikální úrovni mezi jednotlivými spolkovými republikami. V realitě se však využívá v mnoha zemích kombinace těchto dvou modelů. Dochází k situaci, kdy má každá vládní úroveň své příjmy. Ty nižší vládní úrovně je mají oproti vyšším vládním úrovním nižší. Skládají se především z daňových a nedaňových příjmů nebo dotací. Stát se snaží přerozdělováním daňových příjmů minimalizovat rozdíly z daňových výnosů jednotlivých obcí. (Provazníková, 2015)

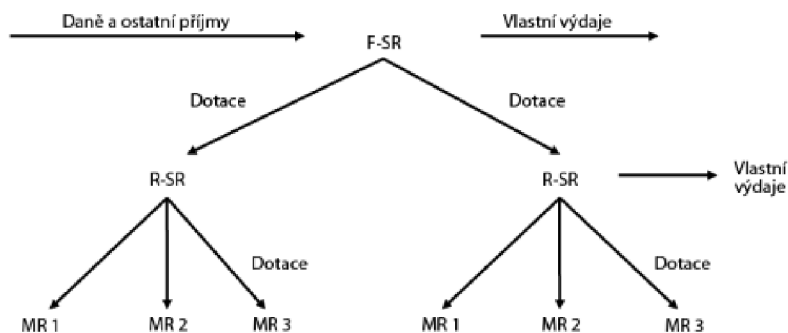
Obrázek 2 Kombinovaný model fiskálního federalismu

Zdroj: (Provazníková, 2015)

Další rozdělení je definováno dle míry centralizace či decentralizace. Pro centralizaci je typické malé množství samostatných jednotek na nižších úrovní vlády. Všechny důležité finanční prostředky má pod kontrolu ústřední rozpočet, z kterého poté prostřednictvím účelových dotací finanční prostředky dále putují do rozpočtů krajů nebo obcí. Tento model je sice dostačující z pohledu množství finančních prostředků v ústředním rozpočtu, ale jsou velmi významně omezeny možnosti nižších samosprávních celků. (Vybíhal, 2018)

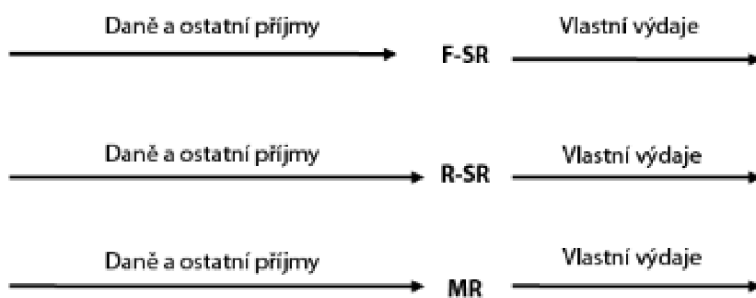
Obrázek 3 Centralizovaný model fiskálního federalismu

Zdroj: (Provazníková, 2015)

V modelu decentralizovaném mají všechny vládní úrovně dostatek finančních prostředků na příjmové stránce, jsou soběstačné, a tak nemusí stát přerozdělovat žádné jiné finanční prostředky. Rozdílnost mezi bohatými a chudými regiony je velká, a to je hlavním problémem tohoto modelu. Tento problém nastává, protože do nižších samospráv neputují žádné dotace z ústředního rozpočtu. V realitě se tento model vůbec nevyskytuje, jeho existence je pouze teoretická. (Vybíhal, 2018)

Obrázek 4 Decentralizovaný model fiskálního federalismu

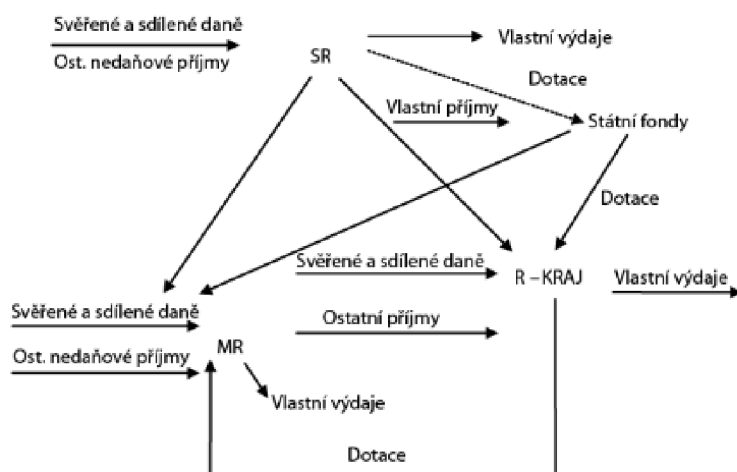

Zdroj: (Provazníková, 2015)

3.9.2 Model fiskálního federalismu v České republice

V České republice je uplatňován kombinovaný model fiskálního federalismu s decentralizačními prvky. Nižší samosprávné jednotky nejsou zcela finančně nezávislé, ale ze státní rozpočtu musejí stále do obcí a krajů proudit finanční prostředky. Tyto prostředky vznikají z rozpočtové určení daní a jsou sdíleny formou daní. Další způsob, jak stát může uvolňovat finanční prostředky do regionu či obcí je prostřednictvím dotací. Hlavním důvodem pomoci státu je zajištění zabezpečení veřejných statků. (Provazníková, 2015)

Obrázek 5 Model fiskálního federalismu v České republice

Zdroj: (Provazníková, 2015)

3.9.3 Fiskální decentralizace

Fiskální decentralizací se rozumí přenechání určitých pravomocí a odpovědností nižším vládním úrovním. Obce tak mají větší kontrolu nad svými rozpočty a mohou lépe přizpůsobit své investice nebo výdaje místním potřebám. Mezi možnosti, které obce mohou v rámci fiskální decentralizace využít patří například nastavení vlastních daní nebo své

poplatky. Cílem fiskální decentralizace je dosažení větší efektivity, transparentnosti a častější zapojení občanů. (Provazníková, 2015)

3.10 Rozpočty územních samosprávných celků

Hlavním prostředkem pro finanční řízení obce je obecní rozpočet. Ten se skládá z příjmové a výdajové stránky. Prostřednictvím rozpočtu mohou municipality navrhovat a prosazovat aktivity vedoucí k místnímu rozvoji nebo k plnění potřeb a tužeb místního obyvatelstva. Municipality se snaží hospodařit s financemi dle fiskálního pravidla. Toto pravidlo definuje zdravé hospodaření tak, aby obecní dluh nebyl k rozvahovému dni vyšší než 60 % průměrných obecních příjmů během posledních 4 let. Pokud obec toto pravidlo poruší a její dluh je vyšší, než ji pravidla dovolují, musí v následujícím roce snížit svůj dluh o 5 % rozdílu mezi hodnotou jejího dluhu a 60 % průměrných příjmů během minulých 4 let. Pokud tak obec neučiní, postihne ji v příštím roce trest ve formě pozastavení jejího podílu na výnosu daní, o kterém rozhodne Ministerstvo financí. (Vojtíšková, 2018)

3.10.1 Střednědobý výhled rozpočtu

Střednědobý výhled rozpočtu je tvořen nejčastěji na 2-5 let dopředu. Jeho smyslem je zveřejnit finanční plánování rozvoje hospodaření obce. Zdrojem tohoto výhledu jsou uzavřené smlouvy a přijaté závazky. Obec je povinna tento návrh veřejně ukázat na svých stránkách a na úřední desce minimálně 15 dní před oficiálním projednáním návrhu. Pokud obyvatel obce splňuje podmínky, které jsou stanovené zákonem č.128/2000 Sb. o obcích, může k návrhu podat připomínky. Tyto připomínky mohou být podány písemně nebo ústně přímo během projednávání návrhu. Mezi orgány, které střednědobý návrh rozpočtu tvoří patří obecní úřad, finanční výbor a zastupitelstvo obce. Na následující projednání návrhu rozpočtu se podílí rada a zastupitelstvo obce. V konečné fázi schvaluje návrh rozpočtu obecní zastupitelstvo. (Vojtíšková, 2018)

3.10.2 Obecní rozpočet

Obecní rozpočet je finančním plánem pro hospodaření obce na daný rok. Jeho součástí jsou příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace. Dle rozpočtu se mohou určovat finanční prostředky, které bude mít obec k dispozici a jak může pracovat s obecním

majetkem. Při sestavování rozpočtu obce přihlíží na svůj střednědobý výhled rozpočtu, státní rozpočet a rozpočet kraje.

Obec může rozpočet sestavit jak vyrovnaný, přebytkový nebo schodkový. Přebytkový může být v situaci, kdy jsou příjmy využity v následujícím období nebo ke splacení jistiny úvěru z minulých let. Schodkový může být rozpočet pouze pokud je schodek možné dorovnat z finančních prostředků minulých let nebo například prostřednictvím půjčky či úvěru.

Příjmová stránka se skládá z 6 položek:

1. příjmy, které vyplývají z vlastnických majetkových práv a hospodářské činnosti právnických osob, které obec zřídila nebo založila
2. příjmy z vlastní správní činnosti, správní poplatky, pokuty
3. výnosy na daních a podíly na daních dle zákona č. 243/2000 Sb.
4. dotace ze státního rozpočtu nebo státních fondů, dotace z kraje
5. podíly na příjmech z poplatků, odvodů a pokut
6. přijaté peněžní dary a příspěvky

Výdajové stránka je tvořena 7 položkami:

1. na úhradu vlastní činnosti obce v samostatné působnosti, spojené s péčí o vlastní majetek obce
2. spojené se zajištěním výkonu státní správy v přenesené působnosti
3. závazky pro obec vyplývající ze smluvních vztahů
4. závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi
5. na úhradu výdajů, které vznikají rozhodnutím obce jako zřizovatele a zakladatele organizací a právnických osob
6. na úhradu úroků z přijatých půjček a úvěrů; výdaje na emise vlastních dluhopisů
7. výdaje na veřejně prospěšnou činnost obce, na dotace, dary a příspěvky na sociální účely

(Vojtíšková, 2018)

3.10.3 Rozpočtová skladba

Prostřednictvím rozpočtové skladby je možné srovnávat příjmy, výdaje, salda, financování a hospodaření v soustavě veřejných rozpočtů. Její zásady jsou jednotnost, závaznost, stabilita, srozumitelnost a kompatibilita. Rozpočtová skladba třídí příjmy a

výdaje podle 5 hledisek – druhového, odvětvového, konsolidačního, zdrojového a transferového. (Vojtíšková, 2018)

3.10.4 Sestavování obecního rozpočtu

Ke kvalitnímu sestavení rozpočtu je pro obec nutné disponovat základními daty, které ukazují, jaký je vývoj hospodaření územních rozpočtů, výši obdržených dotací, informovanost o nových daňových předpisech nebo vazby ke státnímu rozpočtu. Znalost těchto informací je dobrým předpokladem pro sestavení kvalitního rozpočtu.

Při jeho sestavování by měla obec přihlížet na důležité položky, které jsou nezbytnou součástí rozpočtu. Mezi tyto položky lze zařadit například nezbytné investice, závazky z přijatých dotací, neočekávané provozní výdaje nebo na investice či jiné provozní výdaje.

Na tvorbě rozpočtu pracuje především obecní úřad, zastupitelstvo a finanční výbor. Po tvorbě návrhu rozpočtu nastává jeho projednávání, jehož se účastní obecní rada a zastupitelstvo. Po jeho projednání je rozpočet schválen zastupitelstvem obce.

Obec musí návrh rozpočtu veřejně publikovat na svých internetových stránkách a na úřední desce minimálně 15 dní před jeho projednáním. Na obecních webových stránkách musí být rozpočet publikován v plném rozsahu, zatímco na úřední desce pouze ve zkráceném. Veřejná dostupnost návrhu musí být občanům k dispozici až do jeho schválení. Pokud mají občané nějaké připomínky k návrhu rozpočtu, mohou je předat písemně ve vymezeném časovém období nebo je sdělit ústně na schůzi zastupitelstva, kde je o něm diskutováno. Tyto připomínky může sdělit občan, který je starší 18 let, má trvalý pobyt na obecním území nebo je vlastníkem nehmotného majetku na území obce. Po definitivním schválení rozpočtu je obec povinna ho zveřejnit do 30 dnů na svých internetových stránkách a na obecní úřední desce. Pokud nastane situace, že obec do 1. ledna daného roku rozpočet neschválí, musí určit pravidla rozpočtového provizoria, které nahrazuje oficiální rozpočet do jeho schválení. (Vojtíšková, 2018)

3.10.5 Participativní rozpočet

Participativní rozpočet lze označit jako novou metodu rozpočtu. Nabízí občanům podílet se na rozhodovacích procesech v obci. Mohou v rámci předem definovaných záměrů a finančních prostředků volit projekty, které bude obec realizovat. Před samotným hlasováním musí být u jednotlivých projektů charakterizována jejich reálnost. O jeho finální realizaci rozhodne zastupitelstvo obce. (Vojtíšková, 2018)

4. Vlastní práce

V této části práce je vždy popsána historie a charakteristika vybraných obcí. U obcí je vždy graficky znázorněn jejich demografický vývoj mezi lety 1971-2021 a průměrný věk obyvatel v letech 2008-2021. V tabulkách jsou znázorněny rozpočty obcí ve schváleném stavu a jejich skutečná podoba k poslednímu dni daného roku. V rámci této kapitoly jsou sepsány informace získané z polostrukturovaných rozhovorů se zástupci jednotlivých obcí. Otázky pokládané zástupcům jsou uvedeny v přílohách této práce.

Další částí této kapitoly je analýza hospodaření a financování obcí. U každé obce jsou během let 2010-2021 znázorněny její příjmy, výdaje a salda. Příjmy a výdaje jsou dále rozděleny do jednotlivých skupin, které jsou popsány v metodice práce. U každé skupiny je vyjádřen její procentuální podíl na celkové hodnotě v daném roce. Poslední věcí, která je zobrazena v rámci analýzy financování a hospodaření obcí je grafická podoba vývoje rozpočtu všech obcí mezi lety 2010-2021.

V závěru kapitoly jsou porovnány postoje zástupců obcí k jednotlivým tématům, na které odpovídali během polostrukturovaných rozhovorů.

4.1 Modlany

Obrázek 6 Znak obce Modlany

Zdroj: Obec Modlany

4.1.1 Historie Modlan

Historie obce Modlany se začíná psát během 1. poloviny 14. století, přesněji v roce 1328. V začátcích byla obec zemědělskou oblastí a většina zemědělských celků byla vybudována podél místního potoka. Později se obec stala farní vsí. Během své historie měla obec hned několik majitelů, jimiž byli například husité nebo jezuité, kteří v obci založili první školu. Po nadvládě jezuitů v roce 1773 Modlany spadaly pod majetek Českého

království. Po roce 1780 se ve vsi začalo těžit uhlí a tím vznikalo v okolí obce mnoho těžebních šachet. (Web obce Modlany)

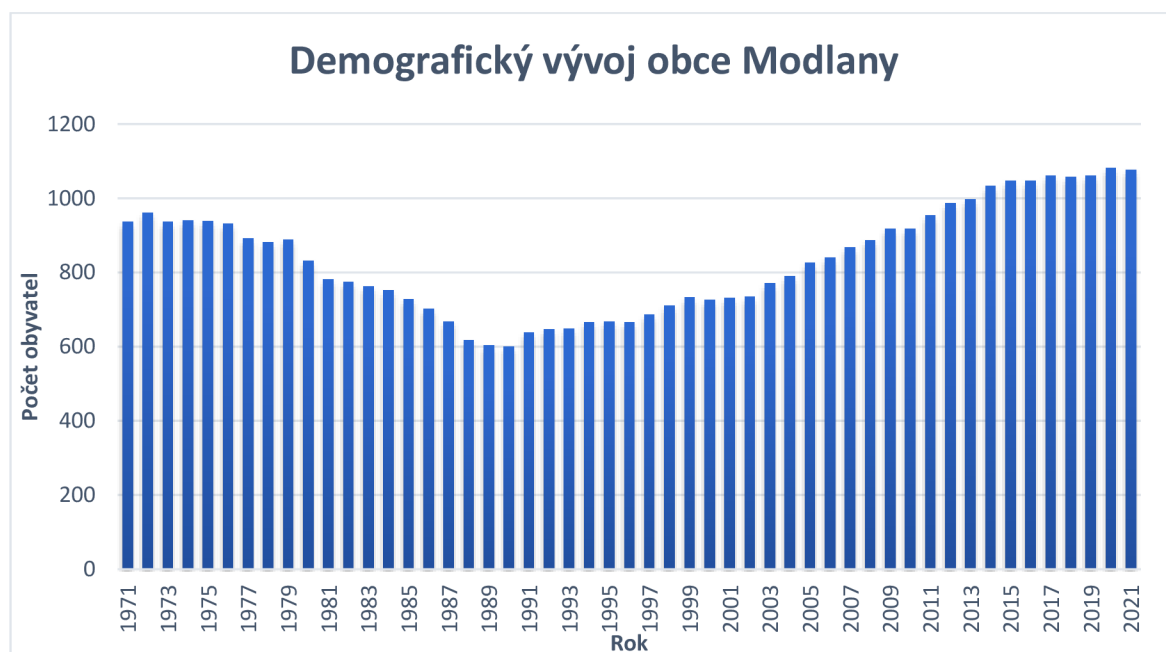
4.1.2 Charakteristika

Obec Modlany se nachází na severu Čech mezi Ústím nad Labem a Teplicemi. Modlany mají několik částí, jimiž jsou Dražkov, Suché, Kvítkov a Věšťany. Obec má k 1.1.2022 1 094 obyvatel, obyvatelstvo je složené z 576 mužů a 518 žen. (Místopisy.cz)

4.1.3 Demografický vývoj obce

V této kapitole diplomové práce je znázorněn demografický vývoj obce Modlany. V grafu níže lze vidět, jak se počet obyvatel vyvíjel od roku 1971 až do roku 2021. Je možné vidět že od roku 1971 do 1990 se stav obyvatel v obci snižoval, od té doby neustále roste až do současnosti. V roce 1971 bylo v obci 937 obyvatel, v roce 1990, kdy obec měla nejméně obyvatel jich bylo 600 a k 31.12 roku 2021 jich je 1077. (ČSÚ)

Graf 1 Demografický vývoj obce Modlany mezi lety 1971–2021

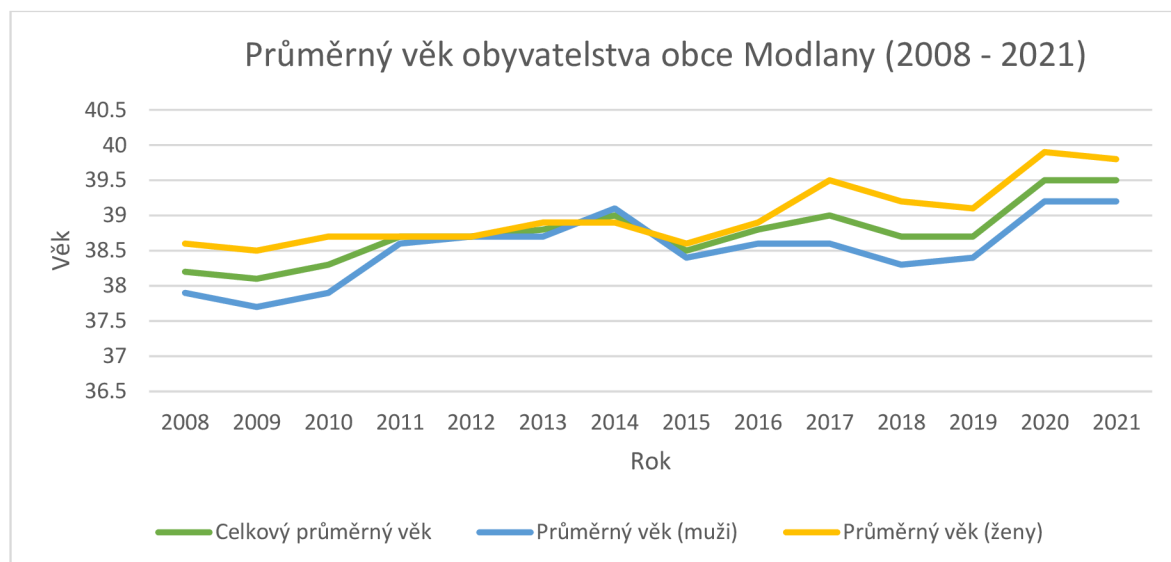
Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

4.1.4 Průměrný věk obyvatelstva

V této kapitole je znázorněn průměrný věk obyvatelstva obce Modlany v rozmezí let 2008–2021. V grafu číslo 2 je vidět celkový průměrný věk, průměrný věk mužů a průměrný věk žen. Z níže uvedeného grafického znázornění lze vyčíst, že průměrný věk obyvatel

v obci mírně stoupá a pohybuje se přibližně kolem 39 let. Tyto data naznačují, že v obci žije hodně mladých lidí v produktivním věku. (ČSÚ)

Graf 2 Průměrný věk obyvatel obce Modlany mezi lety 2008-2021

Zdroj: Vlastní zpracování dle webu Obyvatelstvo České republiky: demografické údaje podle obcí

4.1.5 Rozpočet obce

Tabulka 2 Rozpočet obce Modlany v letech 2010-2021

V tis. Kč	Schválený			Skutečnost			
	Rok	Příjmy	Výdaje	Saldo	Příjmy	Výdaje	Saldo
	2010	31 809	31 809	0	30 305	21 902	8 403
	2011	28 773	50 203	-21 430	29 076	16 652	12 424
	2012	30 786	37 033	-6 247	28 459	19 395	9 064
	2013	28 319	50 247	-21 928	29 044	21 473	7 572
	2014	27 699	52 604	-24 906	30 311	31 503	-1 192
	2015	27 942	42 424	-14 482	29 432	26 145	3 287
	2016	27 242	43 602	-16 360	30 859	20 518	10 341
	2017	29 844	39 835	-9 992	32 505	25 145	7 360
	2018	33 332	41 612	-8 280	37 078	28 549	8 529
	2019	35 439	58 436	-22 998	39 388	27 590	11 798
	2020	39 075	70 716	-31 641	43 383	44 726	-1 343
	2021	38 239	98 201	-59 961	41 482	44 571	-3 089

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Zajímavým tématem v oblasti rozpočtu obce je participativní rozpočet, ten umožňuje občanům zapojit se do rozhodovacích procesů o inovacích v obci. Starosta Modlan nikdy nedělal proaktivní činnost, která by vedla k zavedení participativního rozpočtu. Za jeho funkční období postřehl nezájem místních občanů o jakýkoliv způsob spolupráce s obcí. Místní jsou zvyklí na roli konzumentů, kdy aktivně nic nevykonávají, ale spíše očekávají samostatnou aktivitu obce.

Pravidelné příjmy obce plynou především ze skládky za uložení odpadu, dále jsou tvořeny z dotací a daňových příjmů. Dalšími příjmy jsou poplatky za psy a za podnikatelskou část, tyto příjmy jsou však minimální. Posledním významnějším příjmem je daň z nemovitosti. Mezi nejvýznamnější výdaje patří poplatky za komunální odpad. K dalším výdajům, které je zajímavé zmínit jsou výdaje na sport. Obec přispívá na fotbalový spolek a na sportovní aktivity dětí, školy v přírodě nebo tábory pro děti. Obec má velký problém s pevným komunálním odpadem. Starosta na konci roku 2022 porovná, jak moc se změnil rok oproti roku 2021, protože od roku 2021 je obec schopna měřit objem jednotlivých druhů odpadu. Na základě těchto dat jsou nyní v obci schopni porovnat rozdíly v objemu tříděného odpadu.

Obec má jednu speciální příjmovou položku, která není obvyklá pro všechny obce a tou je skládka odpadu. Tato skládka se nachází na dvou katastrálních územích, jedním z nich je právě obec Modlany a druhým obec Srbice. Dle poměru se vypočítal příjem ze skládky pro obě obce. Modlany v minulosti měli 51 % a Srbice 49 %. Po přijetí nového zákona se pravidelně každý rok mění příjmy ze skládky. Poměr příjmu se postupně zmenšuje, jelikož se příjmy nerozdělují už pouze mezi tyto dvě obce, ale další příjmovou složkou se stal stát, přesněji Ministerstvo životního prostředí. V roce 2021 připadlo státu 20 %, a až poté se zbylých 80 % rozdělilo mezi obce dle poměru na katastrálním území. V roce 2030 by to mělo být přesně naopak, státu připadne 80 % a 20 % se rozdělí mezi obce. (Rozhovor 2)

4.1.6 Tvorba rozpočtu

Rozpočet projednává a tvoří zastupitelstvo obce, finanční výbor má právo podávat své návrhy, ale hlavní slovo má zastupitelstvo.

Rozpočet v obci Modlany je ovlivňován faktory jako jsou rozpočtové určení daní, předpoklad příjmů ze skládky a dotační tituly. Na straně výdajů jsou pravidelné výdaje plynoucí ze smluv na služby jako jsou IT služby, služby za odpady a za energie nebo plánované investice. Ostatní výdaje jsou například podpora spolků, dary pro děti na školu

v přírodě 2000,- Kč a zájmový kroužek také 2000,- Kč. Ostatní dary jsou určeny například na vítání občánků, kdy se částka určuje dle počtu dětí. V neposlední řadě můžeme zmínit ještě příspěvky na školku, dobrovolným hasičům a technickým službám.

Za dobu, kdy je starosta ve své funkci nebyl pro obec žádný rok nijakým způsobem extrémní nebo mimořádný. Jelikož má obec dostačující finanční zdroje ze skládky, tak ji neovlivnila ani koronavirová krize nebo válka na Ukrajině. Obec dokáže vše pokrýt z financí z let minulých. (Rozhovor 2)

4.1.7 Investice obce

Obec si určuje investiční priority dle toho, jaký je její aktuální finanční stav a jak jsou jednotlivé projekty důležité. Starosta obce podá návrh a schvaluje ho zastupitelstvo obce. Obec si vede strategický plán, který je veřejně dostupný na webových stránkách obce v sekci projekty. Do tohoto dokumentu zapisují vytipované investice a na základě toho určují investiční priority.

V tomto roce má obec investice, které budou probíhat i příští rok. Největší investicí v současnosti (2022) je oprava kina, na kterou je rozpočet 51 000 000,- Kč, půlku tvoří dotace 26 000 000,- Kč a 25 000 000,- Kč bude čerpáno z rozpočtu obce. Další velkou investicí je nákup dvou hasičských aut, kdy jedno auto bude zapláceno z dotace a druhé bude financováno obcí. (Rozhovor 2)

4.1.8 Systém financování obcí

V této části práce je popsán názor starosty obce, na aktuální stav financování obcí, jeho pohled na různé příspěvky, kritéria pro výši přidělené finanční částky obcím nebo vyjádření postoje k využívání cizích finančních zdrojů.

Systém financování a rozpočtové určení daní je dle starosty obce dostačující, odvozuje se to samozřejmě od toho, kolik daní vybere stát. V současné době (2022) je situace velmi ovlivněna koronavirovou krizí, válkou na Ukrajině nebo zvyšování cen energií, což má za důsledek menší přidělení finančních prostředků jednotlivým obcím. Obec Modlany by měla mít přibližně 14 500 000,- Kč na rozpočtovém určení daní.

Obec je spokojená s příspěvky z přenesené působnosti, stále jí přibývá agenda a příspěvky považuje za dostatečné. Kritéria pro daňové příjmy jsou dle starosty v pořádku a dostačující.

Pokud to dává smysl, je obec velmi nakloněna k využívání dotačních titulů. Starosta obce si určuje priority, které má nějakou dobu připravené a pokud je dotace na něco z nich vypsána rád ji bude čerpat. Nemá rád opačný přístup, kdy se o investicích nebo projektech rozhoduje podle toho jaké jsou aktuálně vypsány dotace. Nyní obec čerpá dotační tituly od Národní sportovní agentury, které využili k opravě fotbalových kabin v obci Suché, tento projekt je těsně před ukončením. Další dotační tituly obec čerpá od Ministerstva průmyslu a obchodu, které jsou brány jako prostředek na opravu místního kina v Modlanech, dále obec čerpá dotační tituly pro koupi hasičského auta. Dotační tituly obec čerpá také od Ministerstva zemědělství pro vybudování malé vodní nádrže, kde se dotace pohybuje přibližně kolem 4 000 000,- Kč a v budoucnu starosta bude vyúčtovávat kotlíkovou dotaci, kterou měl ve spojení s krajským úřadem od Ministerstva životního prostředí. Tato dotace byla dělaná ve spolupráci s obcí, kdy se občané přihlásili u obce, s tím že budou měnit tuhá paliva za tepelná čerpadla nebo za plyn. Obec si na ně vzala peníze, lidé v obci nyní peníze splácejí a obec může tyto finance využít v oblasti životního prostředí. Pokud v obci v oblasti životního prostředí není pro tyto finance upotřebení, vrací je obec zpět na Ministerstvo životního prostředí. Modlany pro tyto finanční prostředky upotřebení mají, jako své cíle si stanovili vybudování fotovoltaiky na střeších obecních budov a zadržování vody v krajině prostřednictvím malé vodní nádrže.

Obec je velmi dobře finančně zajištěná, část svých peněz má obec uloženu na termínovaných účtech. Dle názoru starosty obce je velmi důležité pro financování obcí možnost čerpat dotační tituly. Přestože je obec dobře finančně zajištěna, neumí si starosta představit fungovat bez této možnosti. Obec by se rozvíjela velmi pomalým tempem a možnost čerpání dotačních titulů rozvoj obce urychlí. (Rozhovor 2)

4.2 Kladruby

4.2.1 Historie obce

Historie této obce se začala psát v roce 1370, na jejím území byly převážně pole, louky, pastviny nebo nízké porosty. V obci žilo pár obyvatel, kteří tyto plochy využívali pro chov dobytka a pěstování zemědělských plodin. Časem zájem o pěstování a chov upadal, a tak se z ploch využívaných pro tyto činnosti staly plochy pro výstavbu nových rodinných domků. Název obce vznikl od slova Kladerob, toto slovo je možné přeložit jako těžení dřeva.

Moc informací o historii této obce bohužel není k dispozici, jelikož se kronika ztratila, nová se začala psát až po druhé světové válce. (Místopisy.cz)

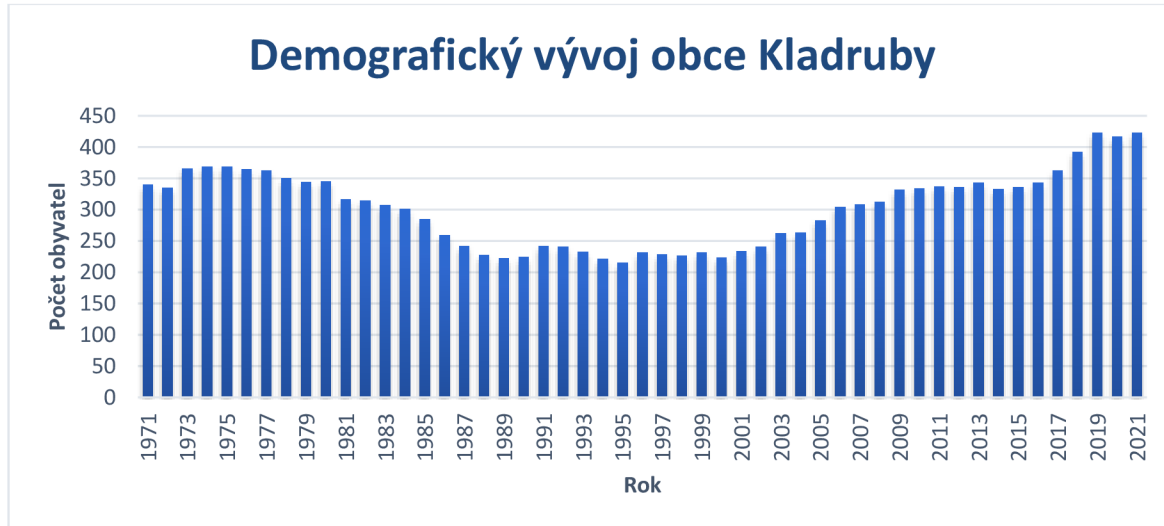
4.2.2 Charakteristika obec

Kladruby jsou malou obcí v Ústeckém kraji, která se nachází nedaleko města Teplice. V současné době (2022) zde žije 423 obyvatel, z toho je 218 mužů a 205 žen. Jedinou pamětihodností v obci je Kaple sv. Petra a Pavla, které byla postavena v roce 1903, uvnitř kaple nic není a v blízkosti se nachází socha svatého Jana Nepomuckého. (Web obce Kladruby)

4.2.3 Demografický vývoj obce

V grafu níže je zobrazen demografický vývoj obyvatel obce Kladruby mezi lety 1971-2021. Je možné si všimnout, že počet obyvatel do roku 1955 kolísavě klesal, naopak od tohoto roku se postupně začal počet obyvatel v obci zvyšovat. V roce 1971 bylo v obci pouhých 215 obyvatel, v roce 2021 už v obci bydlelo 423 obyvatel. (ČSÚ)

Graf 3 Demografický vývoj obce Kladruby mezi lety 1971–2021

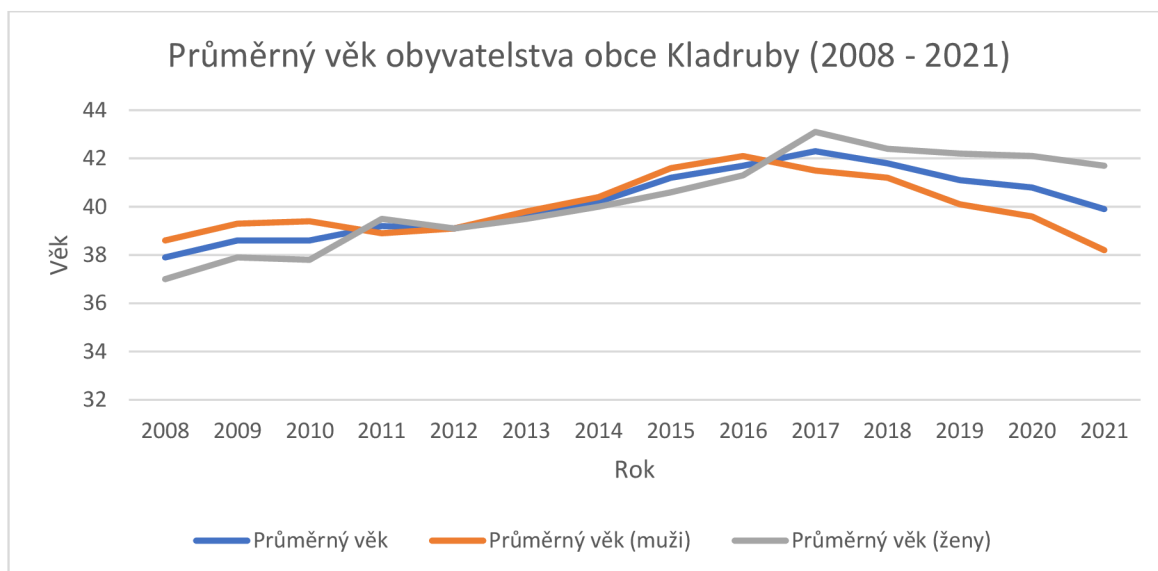
Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

4.2.4 Průměrný věk obyvatelstva

Průměrný věk obyvatel obce se od roku 2008 do roku 2017 postupně pravidelně zvyšoval až o 4 roky, kdy v roce 2017 byl průměrný věk nejvyšší a to 42,3 let. Poté se od roku 2017 začal snižovat a v roce 2021 byl 39,9 let. Stejný trend je možné pozorovat i u průměrného věku mužů, v roce 2017 byl na své nejvyšší hodnotě 41,5 let, nyní je 38,2 let.

U žen průměrný věk do roku 2017 také rostl a jeho nejvyšší hodnota byla 43,1 let. V roce 2021 je průměrný věk žen 41,7 let. Na začátku sledovaného období byl průměrný věk žen nižší než průměrný věk mužů, to se ale v roce 2017 definitivně změnilo a nyní je to naopak, jak je možné pozorovat v grafu níže. (ČSÚ)

Graf 4 Průměrný věk obyvatel obce Kladruby mezi lety 2008-2021

Zdroj: Vlastní zpracování dle webu Obyvatelstvo České republiky: demografické údaje podle obcí

4.2.5 Rozpočet obce

Tabulka 3 Rozpočet obce Kladruby v letech 2010-2021

v tis. Kč	Schválený			Skutečnost		
	Příjmy	Výdaje	Saldo	Příjmy	Výdaje	Saldo
2010	5 663	5 663	0	5 148	3 485	1 664
2011	3 640	3 640	0	13 161	17 483	-4 322
2012	13 829	16 363	-2 534	17 842	16 789	1 053
2013	3 459	3 459	0	3 726	3 315	411
2014	3 304	3 453	-149	4 605	4 100	505
2015	4 350	4 100	250	4 485	3 355	1 130
2016	4 371	4 413	-42	4 552	4 606	-54
2017	4 236	4 995	-759	5 557	4 368	1 189
2018	4 625	4 992	-367	5 546	5 124	422
2019	5 435	5 185	250	6 346	5 066	1 280
2020	6 010	6 934	-924	7 183	6 881	302
2021	6 074	7 621	-1 547	7 333	7 505	-172

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Obec Kladruby o možnosti participativního rozpočtu vůbec neuvažuje. Vzhledem k tomu, že mají rozpočet 6 000 000,- Kč na rok a například pouze náklady na odpady tvoří 600 000,- Kč, 1 500 000,- Kč stojí čistička odpadních vod, tak obci nezbyvá ani nějaká volná částka, s kterou by mohli tímto způsobem pracovat.

Pravidelné příjmy obce jsou složeny především z daní, dále ze služeb stočné a z místních poplatků. Mezi místní poplatky patří poplatek za odpad a za psa. Obec má dva obecní byty, z kterých má roční příjem 55 000,- Kč. Nájem bytů jsou hodně podhodnocené, ale je to spíše bráno jako sociální pomoc občanům. Mezi pravidelné výdaje patří odpadové hospodářství, režijní náklady jako je voda nebo elektřina, příspěvky například včelařům, fotbalistům nebo dobrovolným hasičům. (Rozhovor 3)

4.2.6 Tvorba rozpočtu

Obecní účetní si nejdříve analyzuje rozpočet za minulý a letošní rok a postupně si pro každou položku v rozpočtu vyhodnotí, jaké částky přidělí pro jednotlivé položky na následující rok. Takto v obci běžně tvoří rozpočet. Někdy se ale stane, že za účetní přijde například někdo ze zastupitelstva a sdělí jí, že plánují během roka udělat nějakou akci, například výročí místního fotbalového klubu. Členka zastupitelstva sdělí obecní účetní částku, kterou na uspořádání akce potřebují a účetní přidá tuto částku na odpovídající položku v rozpočtu.

Za období, kdy je starostka obce ve své funkci, považuje mimořádně odlišnou tvorbu rozpočtu ovlivněnou následky koronavirové krize. Obec počítá s tím, že v budoucnu bude muset rozšiřovat čističku odpadních vod, tento projekt vychází přibližně na 10 000 000,- Kč. Obec by ráda na toto rozšíření využila dotaci, ale ta zatím pokrývá jen asi 30 % z celkové částky, a tak obec již nyní počítá s tím, že bude muset pro financování tohoto projektu využít úvěr. (Rozhovor 3)

4.2.7 Investice obce

Obec Kladruby plánuje do budoucna jednu velkou investici. Touto investicí je rozšíření čističky odpadních vod, odhadovaná částka tohoto projektu je 10 000 000,- Kč. Obec počítá s dotací, která pokryje přibližně 30 % z celkové částky projektu, další možností je menší příspěvek z krajského úřadu. Obec tedy počítá s tím, že k financování tohoto projektu bude muset využít cizích finančních zdrojů, a to formou úvěru.

Na rozhodování o investičních prioritách se podílí především zastupitelé a rozhodují se dle současných potřeb. (Rozhovor 3)

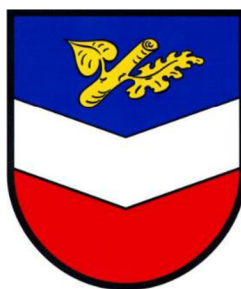
4.2.8 Systém financování obcí

Obec Kladruby považuje systém financování obcí a rozpočtové určení daní za dostatečné. Současné nastavení je oproti minulosti dobré a v obci jsou s ním spokojeni. Příspěvky za výkon přenesené působnosti jsou v obci Kladruby přibližně 69 000,- Kč. V obci toho ale moc nemají, takže nemohou posoudit, zda je to adekvátní či ne. Kritéria, která jsou určena pro daňové příjmy obcí jsou dle starostky v pořádku.

Obec využívá v současnosti (2022) cizí finanční zdroje a v budoucnu plánuje v tomto nastavení pokračovat. Dříve obec čerpala dotační tituly na elektromobil pro údržbu, další dotace byla z Ústeckého kraje v programu venkova, kde byl jeden bod údržba zeleně a druhým bodem bylo vybavení obecního úřadu. Další zajímavou dotací na zeleň byla dotace od ČEZU. Když se stavěla v minulosti čistička, tak na ní byla také čerpána dotace. V budoucnosti by obec chtěla čerpat dotace na rozšíření čističky odpadních vod. Pokud bude vyhlášena dotace na památky, tak by obec ráda opravila místní kapličku a dále se bude obec rozhodovat podle toho, jaká dotace pro ni bude zajímavá. (Rozhovor 3)

4.3 Újezdeček

Obrázek 7 Znak obce Újezdeček

Zdroj: Obec Újezdeček

4.3.1 Historie obce

První dochované zmínky jsou spjaté se založením kláštera v Teplicích, kde je obec zmíněná pod svým původním názvem Malý Újezd. Tyto informace pochází z roku 1198, nejsou však oficiálně doloženy. První doložené zmínky pochází z roku 1398 kdy byla obec rozdělena na více částí, které patřily libčevskému, duchcovskému a teplickému panství. Později v 60. letech 18. století se Újezdeček sjednotil a postupně se začal rozrůstat, větší

nárůst obyvatel začal v druhé polovině 19. století, díky pracovním příležitostem, které přinesly uhelné doly a různé průmyslové podniky. (Web obce Újezdeček)

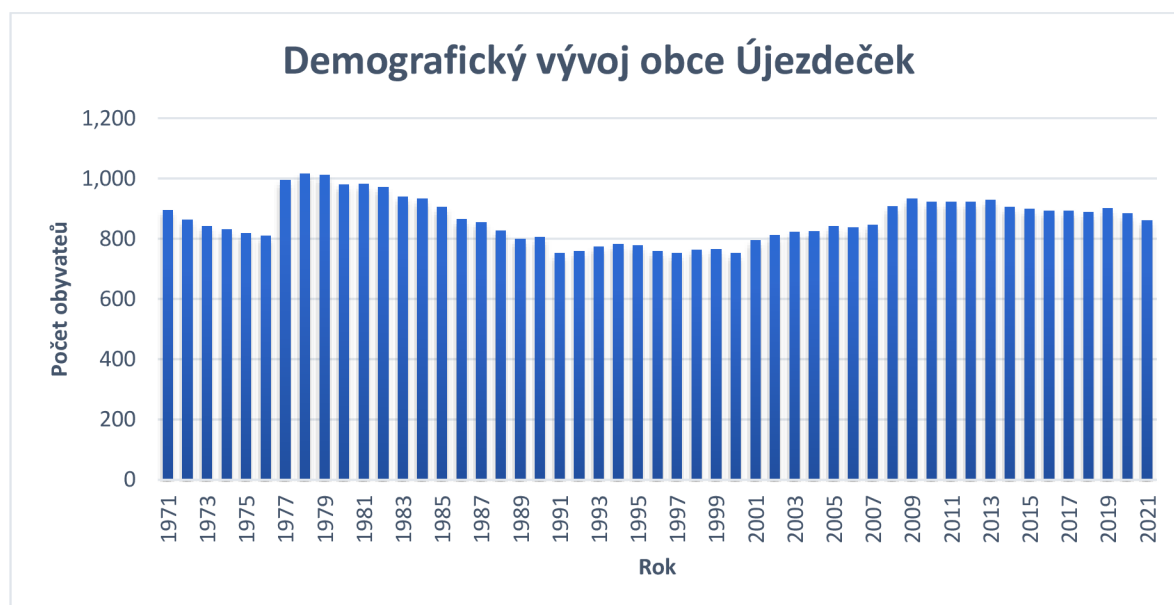
4.3.2 Charakteristika obce

Újezdeček leží přibližně 3 km od města Teplice. Obec je velmi malá, nachází se zde pouhých 14 ulic a žije zde 860 občanů. V obci se nachází mateřská školka. (Web obce Újezdeček)

4.3.3 Demografický vývoj obce

V grafickém znázornění níže je možné vidět demografický vývoj obyvatel obce Újezdeček v letech 1971-2021. Z grafu je možné vyčíst, že nejvíce obyvatel měla obec v roce 1978, bylo jich přesně 1016. Poté začal počet obyvatel Újezdečku mírně klesat, nejméně jich bylo v letech 1991 a 1997 a to přesně 751. V obci žije k 31.12.2021 860 občanů. (ČSÚ)

Graf 5 Demografický vývoj obce Újezdeček mezi lety 1971–2021

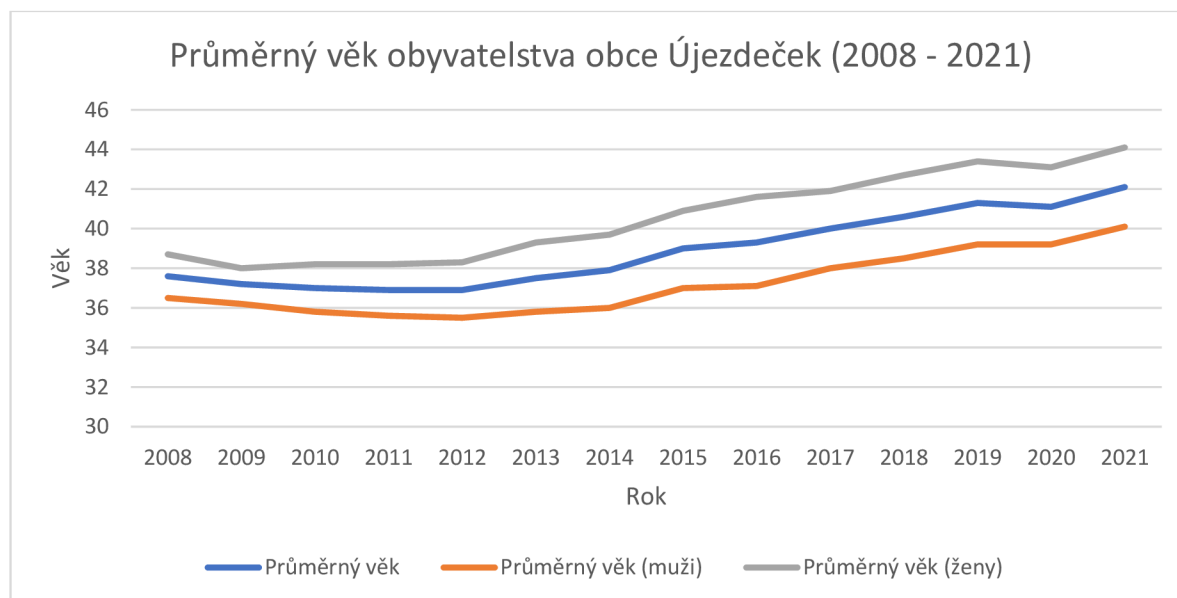
Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

4.3.4 Průměrný věk obyvatelstva

V grafu níže je znázorněn celkový průměrný věk obyvatel, průměrný věk mužů a žen v období 2008-2021. Všechny 3 kategorie mají v sledované období velmi podobný trend. Průměrný věk žen od roku 2009 roste, v roce 2021 byl jejich průměrný věk 44,1 let. Celkový

průměrný věk a průměrný věk mužů roste až od roku 2012, celkový průměrný věk obyvatel v obce byl v roce 2021 42,1 let a průměrný věk mužů byl v roce 2021 40,1 let. (ČSÚ)

Graf 6 Průměrný věk obyvatel obce Újezdeček mezi lety 2008-2021

Zdroj: Vlastní zpracování dle webu Obyvatelstvo České republiky: demografické údaje podle obcí

4.3.5 Rozpočet obce

Tabulka 4 Rozpočet obce Újezdeček v letech 2010-2021

V tis. Kč	Schválený			Skutečnost		
Rok	Příjmy	Výdaje	Saldo	Příjmy	Výdaje	Saldo
2010	17 447	16 461	986	18 639	25 006	-6 367
2011	16 824	14 726	2 098	19 533	17 251	2 281
2012	18 287	14 951	3 336	20 125	17 953	2 172
2013	17 689	15 488	2 201	20 243	18 012	2 231
2014	19 562	17 228	2 334	20 854	18 664	2 189
2015	19 518	17 281	2 237	20 098	17 738	2 360
2016	18 999	16 554	2 445	21 547	18 614	2 933
2017	20 179	18 829	1 350	22 438	20 512	1 926
2018	22 359	21 001	1 358	23 091	21 698	1 393
2019	21 831	20 413	1 418	23 065	19 091	3 974
2020	21 789	20 353	1 436	24 738	19 659	5 079
2021	22 289	25 075	-2 786	25 605	20 105	5 500

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Na základě rozpočtu se vyčlení finance na kulturu, sport a podporu celků. Každá skupina má nárok zažádat na nějakou dotaci, dar nebo příspěvek na provoz. Zastupitelé na

základě možností, které vyplývají z rozpočtu, rozdělují jednotlivým skupinám obecní finance.

Mezi pravidelné příjmy spadají nájemy z obecních bytů, kterých má obec skoro 250. S byty jsou ale samozřejmě spojené časté a nemalé výdaje, jako například výměna oken, která vyšla přibližně na 250 000,- Kč. Při současném zdražování energií zůstává obci z těchto bytů stále méně příjmů. Tyto byty jsou provozovány spíše jako sociální služba, než aby z nich nějakým způsobem obec vydělávala. To dokazuje i hodnota nájmu, která činí v některých případech i pouhých 30,- Kč/m.

Mezi místní poplatky patří poplatky za odpad a s ním spojené provozování systému, za psa a za zábor veřejného prostranství. Do budoucna je naplánované zvýšit poplatky za odpad, protože tato položka velmi zatěžuje rozpočet a kvůli novému zákonu počítají ještě s náročnějšími podmínkami. V obci mají třídící místa, ale někteří místní obyvatelé stále odpad netřídí a skládkovné za směsný odpad bude stále dražší. Společnost, která zařizuje vývoz odpadu před nedávnem oznámila zdražení o 15 %.

Obec nemá žádnou investiční spolupráci s jinou obcí, ale je součástí svazu obcí a měst. Za dobu 3 let, kdy je starosta ve své funkci ještě nevidí žádný výsledek této spolupráce. Pokud budou v budoucnosti rekonstruovat chodník na Duklu s cyklostezkou, je možné že se připojí i město Teplice, aby cyklostezka vedla až na nedaleké koupaliště Barbora. Jelikož v obci není přestupková komise, tak využívají přestupkovou komisi z nedalekého města Dubí. Protože v obci nikdy nebyla městská ani státní policie, tak udělali veřejnoprávní smlouvu s vedlejší obcí Košťany, kteří dle smlouvy a vybraného balíčku služeb jezdí na zásahy nebo měří v obci rychlost projíždějících aut. (Rozhovor 1)

4.3.6 Tvorba rozpočtu

Proces tvorby rozpočtu v obci Újezdeček vychází z historických zkušeností a je velmi ovlivňován aktuálním děním ve společnosti, například velkou mírou inflace a s ní spojeným zdražováním. Proces tvorby rozpočtu začíná tak, že jeho odhad projedná starosta, který je za rozpočet zodpovědný s obecní účetní a s finančním výborem, ten je v obci trojčlenný. Rozpočet vychází z pravidelných výdajů, které jsou navázané na chod úřadu a obce. Další položkou jsou zákonné výdaje, kterými jsou například výdaje za odpady nebo za veřejné osvětlení. Poté se dle částky, která zbude k dispozici po určení těchto nezbytných výdajů, přidělují určité částky na ostatní věci jako například na kulturu nebo obecní akce.

Když starosta obce nastupoval do své funkce, tak přebíral obec ve špatném stavu, jak majetkově, tak i finančně. Od předchozího zastupitelstva bylo na obecní účet převedeno 1 400 000,- Kč. Během 3 let se podařilo obec zkonsolidovat na 10x větší částku a nyní je snaha napravit vše, co bylo od předchozího vedení obce zanedbáno. Za mimořádně těžké období považuje starosta období, kdy vypukl konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou a s ním spojené následné drastické zdražování. Obec měla rozjednanou dotaci na opravu a zateplení panelových domů, ale nejen kvůli zdražování energií a materiálu se původní hodnota projektu zvýšila z 15 000 000,- Kč na 35 000 000,- Kč. Obec se při vysokých úrokových sazbách nechtěla zadlužovat a uskutečnění projektu se pro ni tak stalo nereálným. (Rozhovor 1)

4.3.7 Investice obce

Investice v obci jsou dány strukturou rozpočtu. Obec šetří programově a chce podnikat pravidelné investice. Má dva panelové domy, které potřebují zateplení, dále jsou naplánované projekty kolem 3 000 000,- Kč a 5 000 000,- Kč, které se týkají dopravní infrastruktury. Velkým otazníkem je revitalizace podúlní činnosti, kde probíhá snaha o aktualizaci projektu 77 rodinných domů. Jedná se o státní projekt 18Miliard v Ústeckém a Karlovarském kraji. Pro obec by uskutečnění tohoto projektu bylo velmi výhodné, protože je financován státem a bezúplatně by byl následně převeden na obec. Největší investiční prioritou je bydlení a dopravní infrastruktura. (Rozhovor 1)

4.3.8 Systém financování obcí

Jelikož obec v dřívějších letech měla ve svém čele vedení, které mělo podivný systém hospodaření a byla ve špatném finančním stavu, tak by obec uvítala určitě více peněz. Starosta považuje současný systém financování za nedostačující i kvůli vysokému zdražování, což obci velmi komplikuje zajišťování nezbytných věcí potřebných k fungování obce. Pro obec je stále těžší vycházet s přidělenými financemi plynoucími z rozpočtového určení daní.

Příspěvky za výkon přenesené působnosti obce jsou dle starosty dostačující. Kritéria pro daňové příjmy jsou dle něj také správně určena, čím více je v obci lidí, tím je to pro obec větší starost.

Obec má nyní jednu hypotéku od hypoteční banky z dob minulého vedení, které byla použita na stavbu dvou bytových domů. Jeden dům je již splacen a druhý se stále splácí

v hodnotě 90 000,- Kč za měsíc. Obec žádala o dotační tituly na rekonstrukci povrchu ulice, na tuto rekonstrukci obdrželi 1 000 000,- Kč. Tyto prostředky již proinvestovali a projekt je ukončen. Do března obec čerpá grantovou podporu od společnosti ČEZ, kde se v rámci tohoto projektu dělají v obci dva oranžové přechody. Dále obec měla zažádáno na panelové domy pro úsporu tepla, kdy žádala 15 000 000,- Kč, ale obdržela pouze něco málo přes 4 000 000,- Kč, takže tento projekt nebyl zrealizován. Jako další možné investice jsou rekonstrukce chodníku, dopravní infrastruktury nebo údržba bytového fondu.

Dle starosty obce je v České republice nadbytečné množství papírování a formulářů, které prodlužuje všechny procesy zbytečně dlouho. (Rozhovor 1)

4.4 Srbice

Obrázek 8 Znak obce Srbice

Zdroj: Obec Srbice

4.4.1 Historie obce

Historie obce Srbice se začala psát v roce 1403. Název obce měl několik podob od původního názvu Řeřevice až po současný Srbice. Původní název Řeřevice byl nejspíše odvozen od slova řeřavé uhlí, které se v blízkosti těžilo. Během 19. století spadaly pod Srbice ještě jiné obce, například Dražkov nebo Žichlice. Později obec vykoupil Wolf Peruc a celou ji poddoloval. Další rozdělení bylo na Staré a Nové Srbice, které je zachováno dodnes.

Během okupace byla obec pod německými fašistickým diktátem, po odsunu Němců ze Sudet se v obci změnila její politická i sociální kultura. Dalším zlomem v historii obce je nástup komunistického režimu. Tím byla ovlivněna obec na dlouhá léta a největší změna nastala po roce 1989, kdy se obec stala samostatnou a měla i svůj vlastní obecní úřad. (Web obce Srbice)

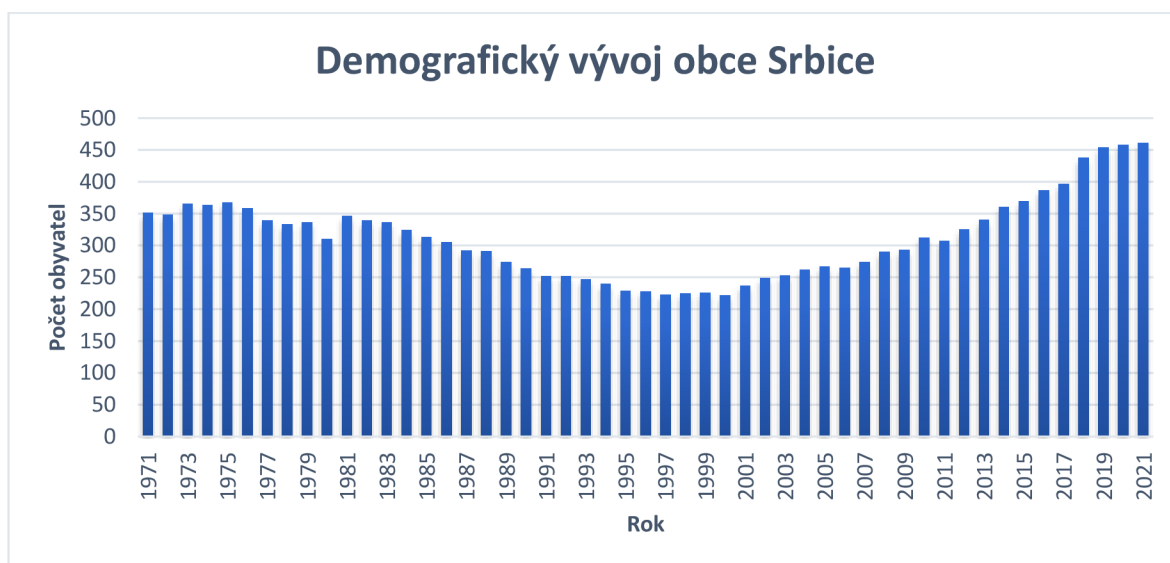
4.4.2 Charakteristika obce

Obec leží v severních Čechách, nedaleko města Teplice. V dojezdové vzdálenosti je také krajské město Ústí nad Labem. Je rozdělena na Staré a Nové Srbice a mezi její pamětihodnosti patří kaple sv. Filipa a Jakuba, která se nachází v Nových Srbicích. V části Starých Srbice je možné najít novogotickou kapli Panny Marie. K 31.12.2021 žije v obci 461 obyvatel. (Web obce Srbice)

4.4.3 Demografický vývoj obce

Grafické znázornění znázorňuje demografický vývoj v obci mezi lety 1971-2021. Z níže uvedeného znázornění lze pozorovat, že trend počtu obyvatel byl mezi lety 1971-1981 kolísavý. Od tohoto roku ale začal průběžně klesat a zastavil se až v roce 2000, kdy v obci bylo 222 místních obyvatel. Od roku 2000 až do současnosti počet obyvatel neustále roste, nejvíce jich bylo 461 a to v minulém roce. (ČSÚ)

Graf 7 Demografický vývoj obce Srbice mezi lety 1971–2021

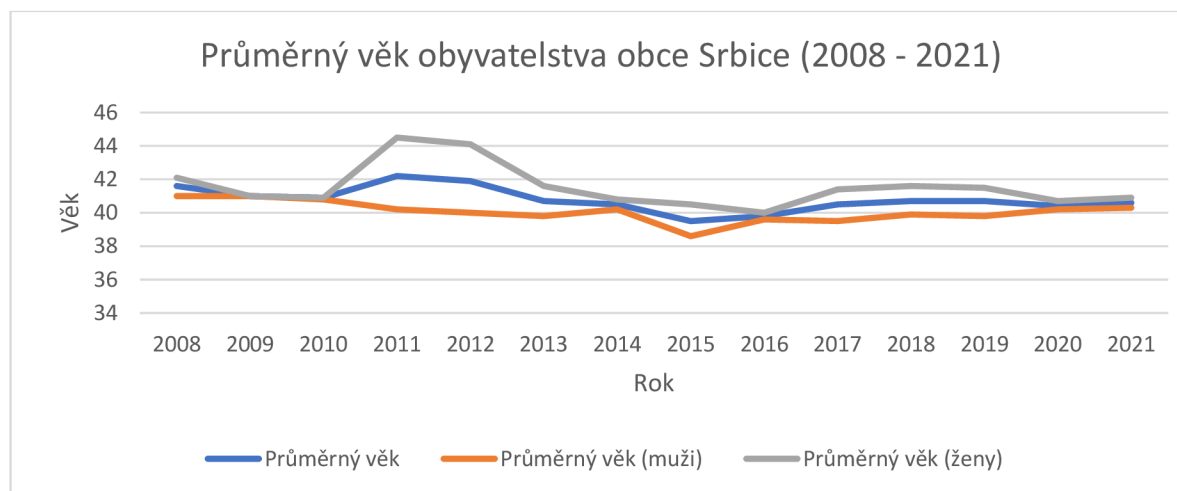
Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

4.4.4 Průměrný věk obyvatelstva

V obci Srbice je celkový průměrný věk 40,6 let, průměrný věk mužů 40,3 let a průměrný věk žen 40,9 let. Nejvyšší průměrný věk žen byl v roce 2011 a to 44,5 let, tato hodnota prudce narostla rok předtím, tedy v roce 2010, kdy byl průměrný věk žen 40,9 let. Dále už hodnota klesala až do roku 2016 a poté začala zase mírně růst. Průměrný věk mužů

měl velmi podobný trend. Výkyv v roce 2011 nebyl tak velký. Z 40,9 let, což byl průměrný věk v roce 2010 stoupla hodnota za rok na 42,2 let. (ČSÚ)

Graf 8 Průměrný věk obyvatel obce Srbice mezi lety 2008-2021

Zdroj: Vlastní zpracování dle webu Obyvatelstvo České republiky: demografický vývoj podle obcí

4.4.5 Rozpočet obce

Tabulka 5 Rozpočet obce Srbice v letech 2010-2021

V tis. Kč	Schválený			Skutečnost			
	Rok	Příjmy	Výdaje	Saldo	Příjmy	Výdaje	Saldo
	2010	22 218	22 218	0	17 342	22 669	-5 327
	2011	19 210	19 210	0	16 467	18 665	-2 198
	2012	18 350	18 350	0	15 036	19 878	-4 842
	2013	19 648	14 780	4 868	18 743	12 918	5 825
	2014	15 323	13 644	1 679	15 253	13 825	1 428
	2015	16 287	13 951	2 336	15 500	12 028	3 472
	2016	16 011	14 486	1 525	16 571	15 631	940
	2017	16 433	15 685	748	18 775	20 932	-2 157
	2018	54 116	58 508	-4 392	56 463	63 763	-7 300
	2019	21 493	21 493	0	22 048	21 739	308
	2020	24 850	16 688	8 162	21 533	12 951	8 582
	2021	22 392	27 750	-5 358	24 156	20 458	3 698

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

O participativním rozpočtu, dle slov starostky obec nikdy neuvažovala a do budoucna ani nemá v plánu. Hlavní příjem obce jsou poplatky za uložení odpadu ze skládky, kterou obec z části vlastní a považuje ji také za neobvyklou příjmovou položku oproti ostatním obcím. Místní poplatky jsou pouze poplatky za psy a dokud obec bude mít příjmy ze skládky, tak starostka obce nebude uvažovat o nějaké změně. (Rozhovor 4)

4.4.6 Tvorba rozpočtu

Návrh rozpočtu je projednáván zastupitelstvem na jeho veřejném zasedání. Za mimořádné období považuje starostka obce rok 2021, kdy stavěli novou kanalizaci ve Starých Srbicích, novou silnici v Nových Srbicích a bylo provedeno zkapacitnění kanalizace v Sobědruhách. Realizace těchto tří projektů byla během jednoho roku pro obec velmi náročnou. (Rozhovor 4)

4.4.7 Investice obce

Jedna z největších investic do budoucna je nyní oprava dopravní infrastruktury ve Starých Srbicích, která obec vyjde v předběžném odhadu na 20 000 000,- Kč. Další plánovanou investicí je nový vodovod ve Starých Srbicích, který se předběžně odhaduje na 1 500 000,- Kč.

Na určení investičních priorit se v obci podílejí všichni zastupitelé. (Rozhovor 4)

4.4.8 Systém financování obcí

Současný stav financování obcí a rozpočtové určení daní je dle starostky nedostačující. Obec tato situace zatím nemusí tížit, jelikož má společně s obcí Modlany část skládky a díky tomu si mohou v obci dovolit realizovat větší investice bez velkých problémů. Bez příjmů ze skládky by obec nemohla realizovat skoro žádné investice. Příjmy z daní slouží pouze na chod obce a některé základní údržby a opravy.

Příspěvek za přenesenou působnost obce starostka hodnotí velmi nedostačující, dle jejích slov je to velmi zanedbatelná položka. Kritéria pro daňové příjmy bere starostka, tak jak jsou a nepočítá s tím, že by se měly v budoucnu nějak měnit k lepšímu.

Obec za dobu, kdy je starostka ve své funkci, nikdy nevyužila k financování nějaký úvěr a na projekt kanalizace využila dotační titul. Obec nečerpá žádný dotační titul. (Rozhovor 4)

4.5 Proboštov

Obrázek 9 Znak obce Proboštov

Zdroj: Obec Proboštov

4.5.1 Historie obce

V dávné historii patřila obec do teplického klášterního panství, od poloviny 16. století žili v obci převážně němečtí osadníci a po třicetileté válce se Proboštov stal zcela německým. Během 18. století se obec moc nerozvíjela, zlom v rozvoji nastal během 19. století, když se zřídila železniční trať na trase Teplice – Ústí nad Labem. Na okraji obce byla továrna na porcelán a ta nabízela pracovní příležitosti, o které měli zájem i lidé z jiných částí Čech. Obec byla stále převážně německá, ale měla zde místo i výrazná česká menšina. V roce 1850 se Proboštov stal samostatnou obcí. Po druhé světové válce nastal odsun německých obyvatel. V roce 1960 se k obci připojila obec Přítkov. Ke konci 20. století nastal v obci velký stavební rozvoj, jehož součástí byla například plynofikace, modernizace veřejného osvětlení nebo výstavba kanalizace. (Web obce Proboštov)

4.5.2 Charakteristika obce

Obec Proboštov se nachází na severu Čech v blízkosti lázeňského města Teplice. Rozloha obce činí 3,74 km² a žije zde přibližně 2 700 obyvatel. Pod obec spadá ještě místní část Přítkov. Dominantou obce je rybník, který je součástí lesoparku, kde místní tráví volný čas. Proboštov je díky své lokalitě dnes lukrativním místem pro bydlení. Součástí obce je škola, obecní policie, kadeřnictví, fitness centrum, jednota sboru dobrovolných hasičů nebo veterinární ordinace.

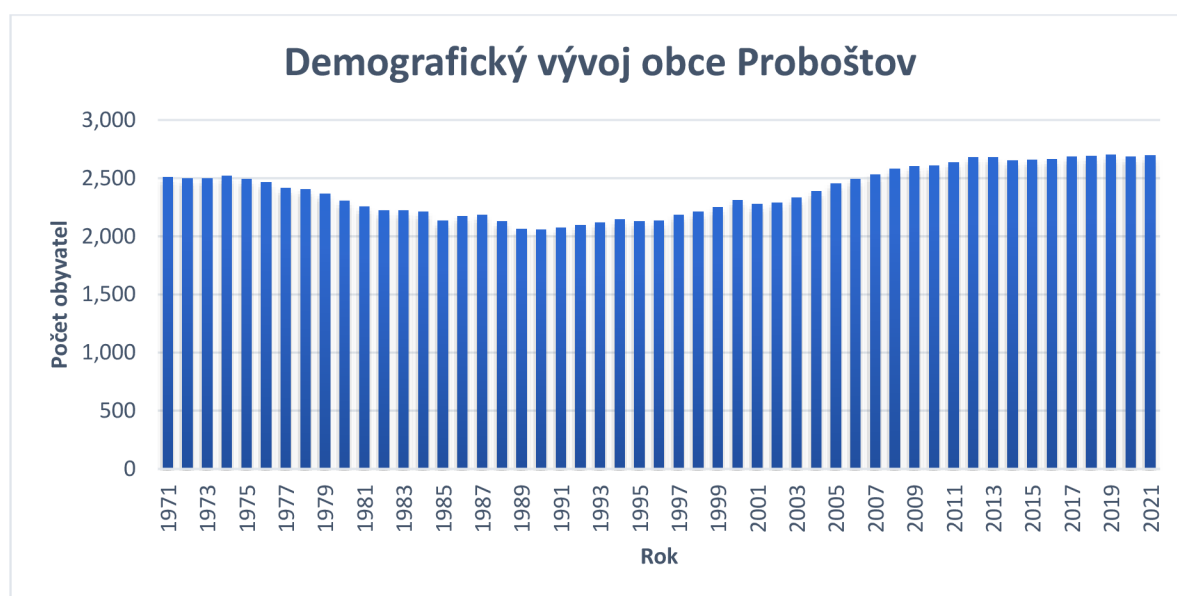
Kulturní život je na vysoké úrovni, místní mají možnost navštívit restauraci, pravidelné přednášky v obecní knihovně nebo výstavy či výtvarné kroužky. Největší zájmovou organizací je fotbalový klub TJ Proboštov, který se skládá z 8 fotbalových

družstev od mládeže po dospělé. Dalším sportovním klubem je tenisový oddíl Tenis Proboštov. (Web obce Proboštov)

4.5.3 Demografický vývoj obce

Z grafického znázornění níže je možné vidět, že počet obyvatel v Proboštově se po dobu sledovaných let neustále pohybuje kolem hodnoty 2 500 obyvatel. Nejvíce obyvatel měla obec v roce 2019 a to 2 699. Naopak nejméně obyvatel v obci žilo v roce 1990, kdy celkový počet činil 2 054 obyvatel. (ČSÚ)

Graf 9 Demografický vývoj obce Proboštov mezi lety 1971-2021

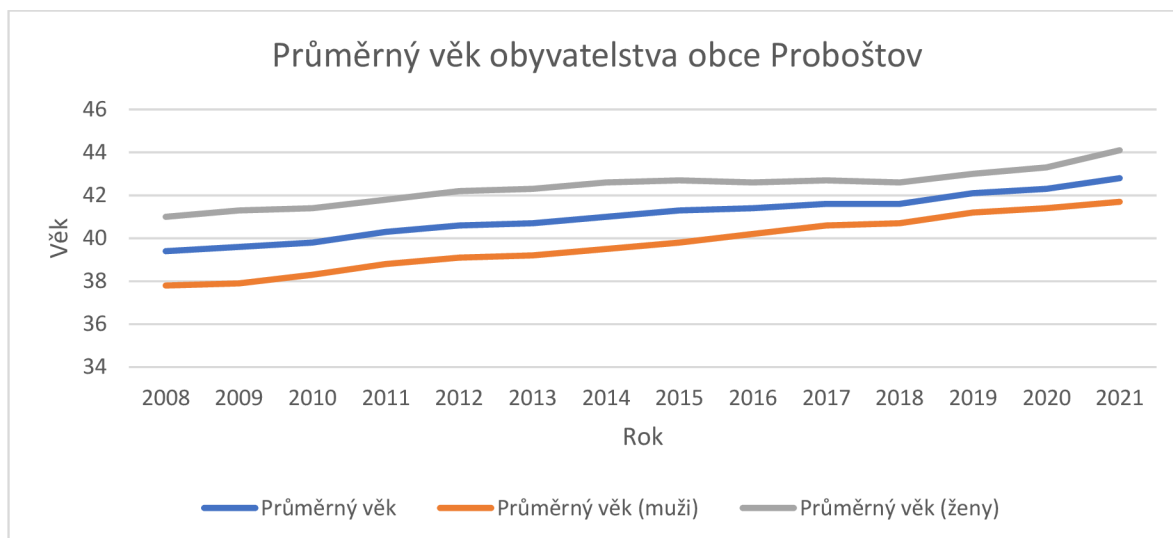

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

4.5.4 Průměrný věk obyvatelstva

Graf níže ukazuje průměrný věk obyvatel obce Proboštova a rostoucí trend věku obyvatelstva. V roce 2008 byl průměrný věk žen 41 let a v roce 2021 je již 44 let. U mužů byl průměrný věk 38 let v roce 2008 a v roce 2021 již 42 let. Celkový průměrný věk se ve sledovaném období zvýšil o 4 roky. (ČSÚ)

Graf 10 Průměrný věk obyvatel obce Proboštov mezi lety 2008-2021

Zdroj: Vlastní zpracování dle webu Obyvatelstvo České republiky: demografické údaje podle obcí

4.5.5 Rozpočet obce

Tabulka 6 Rozpočet obce Proboštov v letech 2010-2021

V tis. Kč	Schválený			Skutečnost			
	Rok	Příjmy	Výdaje	Saldo	Příjmy	Výdaje	Saldo
	2010	30 935	31 367	-432	32 075	30 993	1 082
	2011	33 685	33 685	0	36 900	35 194	1 706
	2012	27 218	27 218	0	31 563	26 865	4 698
	2013	33 737	33 737	0	39 006	30 309	8 697
	2014	37 518	37 518	0	41 286	30 872	10 414
	2015	37 939	37 939	0	40 589	41 190	-601
	2016	37 416	37 416	0	40 538	38 827	1 711
	2017	41 043	41 043	0	43 149	40 530	2 619
	2018	57 424	57 424	0	50 321	56 017	-5 697
	2019	55 581	55 581	0	78 250	78 989	-739
	2020	73 959	73 959	0	77 613	94 593	-16 980
	2021	46 412	46 412	0	57 647	47 835	9 812

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Starostka obce je velmi nakloněna k otázce participativního rozpočtu, dle jejich slov je to spíš trend větších měst, ale pomalu se začíná uplatňovat i ve středních obcích jako je právě Proboštov. V minulosti už nad ním několikrát uvažovali a určitě ho v obci budou chtít uplatnit. Participativní rozpočet je dle starostky trochu složitější v tom, že se musejí určit pravidla a dostat to do podvědomí občanů.

Pravidelné příjmy obce jsou příjmy z pronájmu obecních bytů a pozemků. Obec má ve svém vlastnictví 116 bytových jednotek. Menší částku tvoří příjmy z odpadového hospodářství.

Mezi pravidelné a největší výdaje obce patří provozní výdaje. Jejich součástí jsou služby, mzdy, zastupitelé, veřejně prospěšní pracovníci, právní služby, poradenství, revitalizace, sekání nebo řezy stromů. Obec má uzavřené pachtovní smlouvy s místním fotbalovým a tenisovým klubem. Fotbalovému klubu přispívá obec na jeho provoz každoročně 600 000,- Kč – 1 000 000,- Kč. Aktivně podporují všechny sportovní spolky, v nichž jsou členy děti s trvalým pobytem v obci Proboštov. Na každé dítě přispívá obec 1 000,- Kč. Dále obec přispívá do spolků, ve kterých je členem, což jsou Mikroregion Cínovec a MAS Cínovecko, kde každý člen přispívá dle počtu obyvatel.

Místní poplatky v obci jsou nastaveny za odpady, psy, z ubytovací kapacity a za užívání veřejného prostranství. Tyto poplatky jsou nastavovány podle aktuálního dění v obci, v příjmových položkách tvoří úplné minimum.

Obec Proboštov je součástí dvou spolků. Prvním spolkem je Mikroregion Cínovec, jehož členy jsou ještě Novosedlice a město Dubí. V současné době (2022) v rámci tohoto spolku realizují společný projekt – opravy cest na hřbitově v Novosedlicích. Druhým spolkem, v němž je obec Proboštov členem je Místní akční skupina Cínovecko (MAS Cínovecko). V tomto spolku se sdružují nejrůznější okolní obce, města, neziskové organizace, zastupitelé škol nebo podnikatelé. Prostřednictvím spolku MAS Cínovecko má obec možnost čerpat dotace. (Rozhovor 5)

4.5.6 Tvorba rozpočtu

Tvorba rozpočtu v obci je zahájena oslovením odborů obecního úřadu, příspěvkových organizací, jednotky sboru dobrovolných hasičů, obecní policie a dalších místních institucí od ekonomky obecního úřadu. Tyto oslovené skupiny předloží podklady, které budou součástí rozpočtu daného roku. Po obdržení všech materiálů vytvoří starostka s ekonomkou obce návrh rozpočtu.

Vytvoření návrhu příjmové stránky je jednodušší z důvodu přesně predikovaných daňových příjmů od ministerstva financí. Obec také může využít predikce od inženýra Lud'ka Tesaře z Regionservis. Další položky příjmové části jsou tvořeny dle skutečných příjmů, které vychází z nájemních smluv, kupních smluv nebo přímo z účetnictví. Obec do návrhu rozpočtu zahrnuje také dotace, ale pouze ty, na které mají vydáno rozhodnutí o

poskytnutí. Jedinou kontroverzní položkou v příjmové části je kapitálový příjem z prodeje pozemků a majetků obce.

Návrh výdajové části začíná definováním fixních a neodmyslitelných nákladů k provozu. Mezi tyto náklady patří mzdy, energie, IT, softwary, programová vybavení, právní nebo poradenské činnosti a další. Po definování těchto výdajů se navrhuje rozdělení zbylých prostředků do investic. Toto rozdělení vyplývá z obecních strategických dokumentů, cílů a priorit.

Po kompletním vytvoření návrhu je návrh zaslán všem zastupitelům k připomínkování. V obci se svolá finanční výbor a zdůvodňuje se každá jednotlivá položka návrhu. Po prodiskutování návrhu rozpočtu se zašle nový návrh znovu všem zastupitelům, kteří dostávají také šanci k připomínkování. Minimálně 5 dní před schválením musí obec návrh vyvěsit úřední desku, kde mohou občané obce vyjádřit svůj názor.

Odlišným obdobím pro plánování rozpočtu bylo plánování na rok 2021, kdy se velmi výrazně projevilo kovidové a pokovidové období a obec přišla o část daňových příjmů. Pro starostku obce bylo v tomto období nejsložitější plánování rozpočtu za jejích 16 let ve funkci, neboť prioritou bylo zajistit především provoz obce. V té době měla obec několik rozpracovaných investičních akcí. Následkem těchto událostí bylo snížení rozpočtu na příjmové stránce až o 30 %. (Rozhovor 5)

4.5.7 Investice obce

Obec rozhoduje o investicích na základě svého strategického plánu rozvoje, který si pravidelně tvoří a aktualizuje již od roku 2014. Dalším faktorem při rozhodování jsou vhodné dotační výzvy. Největší investiční akce, které obec v budoucnu čeká je kompletní rekonstrukce komunikací a kompletní revitalizace tělovýchovného areálu. Součástí rekonstrukce komunikací je také veřejné osvětlení a odstavné plochy zeleně.

Investiční priority si obec určuje na základě svého strategického plánu rozvoje, dle aktuálních potřeb obce a podle aktuálně vyhlášených dotací. Dotační tituly se snaží vyhledávat především na velké investiční akce. Pravidelné údržby, havárie, opotřebení majetku nebo opravy komunikací dělají bez přihlížení na vypsání dotačních titulů. (Rozhovor 5)

4.5.8 Systém financování obcí

Dle starostky obce je současný systém financování a rozpočtové určení daní od státu velmi dostačující a k obcím je nakloněno. Při plánování rozpočtu v Proboštově na další rok tvořilo rozpočtové určení daní v oblasti daňových příjmů převážnou část příjmů.

S příspěvky za výkon přenesené působnosti už starostka tak spokojená není, ale to je dáno tím, že obec musí vždy počkat na schválení státního rozpočtu a do té doby pouze predikuje. Částka, kterou obec od státu dostává zdaleka nepokrývá výdaje na přenesenou působnost. Kritéria pro daňové příjmy jsou pro obec Proboštov dle starostky vyhovující.

V otázce využívání cizích zdrojů je starostka i zastupitelstvo obce velmi konzervativní a tyto možnosti považuje za nástroje, které by použila pouze v nezbytně nutných případech. V tomto smýšlení ji nyní utvrzují i vysoké úrokové sazby. Více se starostka obce přiklání k možnosti čerpání dotačních titulů, kterých v současnosti (2022) mnoho využívá. Pokud má pro obec dotační titul smysl, snaží se ho vždy získat a považuje tuto možnost jako velký potenciál k rozvoji obce.

Dle starostky je nespravedlivě nastavené rozdělování národních dotací vůči malým obcím, pro které je mnohem těžší dosáhnout na nějaké dotace oproti obcím větším. Daleko více by se jí líbilo, kdyby stát tyto dotační prostředky přerozděloval podle počtu obyvatel dané obce či města. Naproti tomu by si obce a města mohla naplánovat vlastní priority a investice. Nynější způsob je omezující svými podmínkami a pravidly a velmi často to obec v investičních akcích směřuje někam, kam původně nechtěla. (Rozhovor 5)

4.6 Analýza hospodaření a financování obcí

V této kapitole se postupně analyzuje hospodaření a financování vybraných obcí. Hlavním zdrojem analýzy bude portál Ministerstva financí MONITOR. K analýze jednotlivých obcí budou dále využity informace, které byly získány při rozhovorech se starostmi. Data budou analyzována za sledované období od roku 2010 do roku 2021.

4.6.1 Modlany

Níže jsou v tabulce číslo 6 znázorněny druhové příjmy a výdaje obce Modlany v letech 2010-2021. Příjmy jsou dále rozděleny na daňové, nedaňové, přijaté transfery a kapitálové příjmy. Výdaje se skládají z běžných a kapitálových výdajů. V tabulce vyčíslená salda jednotlivých let. Ve sledovaném období měla obec saldo často záporné, výjimkou byly roky 2014, 2020 a 2021. Z tabulky číslo 1 je zřejmé, že ve schváleném rozpočtu obec se záporným saldem nikdy nepočítá. Nejvíce záporné saldo bylo v letech 2011, 2016 a 2019, kdy pokaždé překročilo hranice 10 000 000,- Kč. (Monitor státní pokladna)

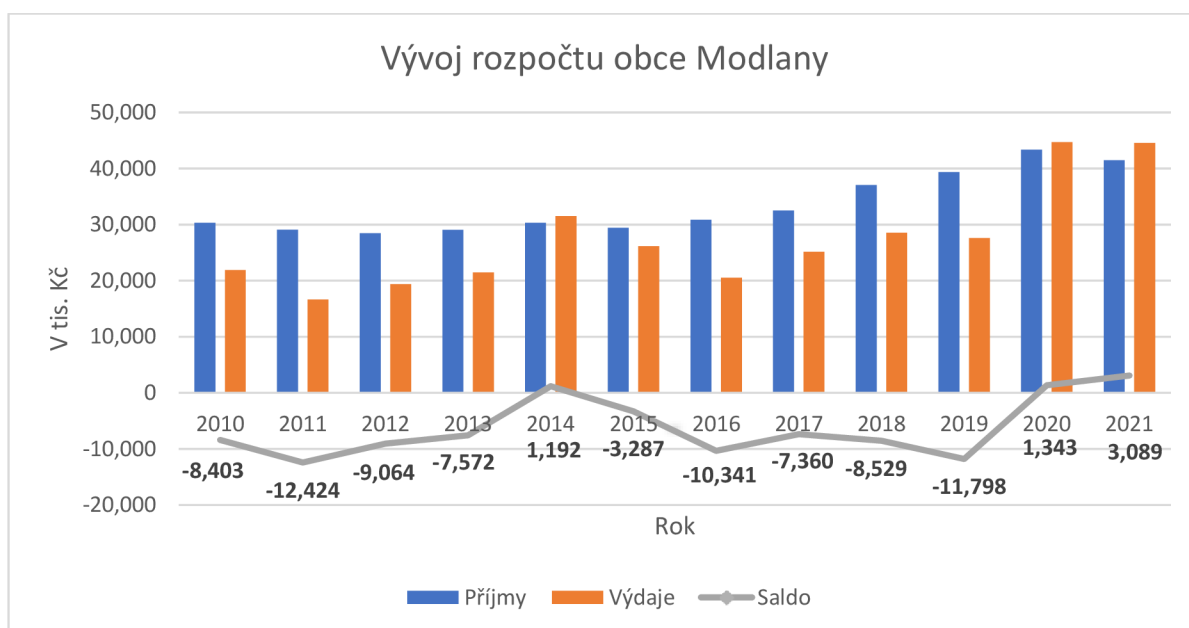
Tabulka 7 Druhové příjmy a výdaje obce Modlany v letech 2010-2021

V tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Příjmy	30 305	29 076	28 459	29 044	30 311	29 432	30 859	32 505	37 078	39 388	43 383	41 482
Daňové	28 691	27 645	25 470	26 233	26 248	27 632	29 500	30 900	33 264	37 048	36 407	30 274
Nedaňové	912	831	1 322	1 815	1 712	991	998	1 143	1 213	1 709	2 021	2 865
Kapitálové	312	274	1 315	498	2 003	496	23	90	1 757	71	6	71
Přijaté transfery	390	326	353	497	347	313	343	372	843	560	4 949	8 272
Výdaje	21 902	16 652	19 395	21 473	31 503	26 145	20 518	25 145	28 549	27 590	44 726	44 571
Běžné	18 881	13 856	12 759	13 073	12 548	12 808	14 755	15 517	18 973	20 743	21 029	20 431
Kapitálové	3 021	2 796	6 636	8 400	18 955	13 336	5 763	9 629	9 576	6 847	23 697	24 140
Saldo	-8 403	-12 424	-9 064	-7 572	1 192	-3 287	-10 341	-7 360	-8 529	-11 798	1 343	3 089

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Graf níže zobrazuje vývoj rozpočtu obce mezi lety 2010-2021. Příjmy byly ve sledovaném období převážně vyšší než výdaje. Pouze v letech 2014, 2020 a 2021 je výdaje převýšily. Vyšší výdaje v letech 2020 a 2021 byly důsledkem koronavirové krize a vysokého zdražování cen energií. V roce 2014 výdaje vyrostly kvůli investici do opravy pozemních komunikací. (Monitor státní pokladna, rozhovor 2)

Graf 11 Vývoj rozpočtu obce Modlany v letech 2010-2021

Zdroj Vlastní zpracování dle MONITOR

Tabulka níže zobrazuje skladbu příjmů a procentuální podíl jednotlivých příjmových skupin na celkové hodnotě. Největší podíl na příjmech mají jednoznačně příjmy daňové, které většinou tvoří přes 90 % z celkové hodnoty. Ostatní příjmové skupiny mají podíl minimální. V letech 2020 a 2021 je možné pozorovat procentuální nárůst přijatých transferů, což je důsledek finanční strategie nového starosty obce. (Monitor státní pokladna, rozhovor 2)

Tabulka 8 Skladba příjmů obce Modlany v letech 2010-2021

V tis. Kč/%	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Příjmy	30 305	29 076	28 459	29 044	30 311	29 432	30 859	32 505	37 078	39 388	43 383	41 482
Daňové	95 %	95 %	89 %	90 %	87 %	94 %	96 %	95 %	90 %	94 %	84 %	73 %
Nedaňové	3 %	3 %	5 %	6 %	6 %	3 %	3 %	4 %	3 %	4 %	5 %	7 %
Kapitálové	1 %	1 %	5 %	2 %	7 %	2 %	0 %	0 %	5 %	0 %	0 %	0 %
Přijaté transfery	1 %	1 %	1 %	2 %	1 %	1 %	1 %	1 %	2 %	1 %	11 %	20 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Tabulka číslo 8 ukazuje skladbu výdajů a procentuální zastoupení jednotlivých výdajových skupin na celkové hodnotě. Většinu výdajů v sledovaném období tvoří výdaje běžné. V letech 2014, 2015, 2020 a 2021 tvořily více než polovinu z celkové výdajové hodnoty výdaje kapitálové. V těchto letech byly kapitálové výdaje vyšší z důvodu

investičních výdajů a s nimi souvisejícími výdaji. Dle portálu MINOTOR obec investovala do pořízení dlouhodobého hmotného majetku a nejvíce finanční prostředků bylo vynaloženo na skupinu budovy, haly a stavby. (Monitor státní pokladna)

Tabulka 9 Skladba výdajů obce Modlany v letech 2010-2021

V tis. Kč/%	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výdaje	21 902	16 652	19 395	21 473	31 503	26 145	20 518	25 145	28 549	27 590	44 726	44 571
Běžné	86 %	83 %	66 %	61 %	40 %	49 %	72 %	62 %	66 %	75 %	47 %	46 %
Kapitálové	14 %	17 %	34 %	39 %	60 %	51 %	28 %	38 %	34 %	25 %	53 %	54 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

4.6.2 Kladruby

Obec Kladruby dosahuje ve sledovaném období převážně kladného salda s výjimkou let 2011, 2016 a 2021. V letech 2016 a 2021 je záporné saldo minimální, dosahuje záporných hodnot 54 000,- Kč a 172 000,- Kč. V roce 2011 bylo výše záporného salda významnější a to 4 322 000,- Kč. Velké záporné saldo bylo důsledkem investice, která byla spojená s novou čističkou odpadních vod. (Monitor státní pokladna, Rozhovor 3)

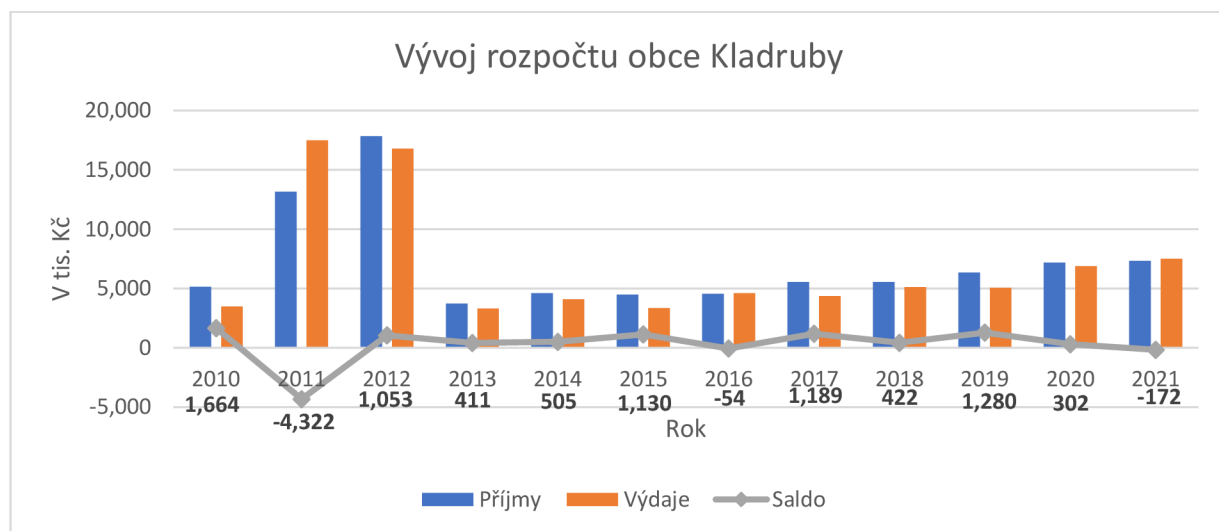
Tabulka 10 Druhové příjmy a výdaje obce Kladruby v letech 2010-2021

V tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Příjmy	5 148	13 161	17 842	3 726	4 605	4 485	4 552	5 557	5 546	6 346	7 183	7 333
Daňové	3 087	2 721	3 085	3 107	3 919	3 782	3 673	4 020	4 563	5 262	5 306	5 867
Nedaňové	331	634	288	509	585	596	670	662	681	693	887	946
Kapitálové	1 339	287	3 788	20	0	26	14	60	1	5	3	0
Přijaté transfery	392	9 520	10 681	90	101	82	196	816	300	386	987	520
Výdaje	3 485	17 483	16 789	3 315	4 100	3 355	4 606	4 368	5 124	5 066	6 881	7 505
Běžné	2 754	3 075	3 477	3 068	3 399	3 289	4 531	3 700	5 000	4 509	5 671	6 383
Kapitálové	731	14 408	13 312	247	700	65	75	668	121	557	1 210	1 122
Saldo	1 664	-4 322	1 053	411	505	1 130	-54	1 189	422	1 280	302	-172

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

V grafu lze vidět, že ve sledovaném období obec sestavuje rozpočet pravidelně kolem 6 000 000,- Kč. Příjmy jsou ve většině let nepatrně vyšší než výdaje, výjimkou jsou roky 2011, 2016 a 2021. V roce 2011 a 2012 byl rozpočet velmi odlišný od ostatních let z důvodu investiční akce, kdy byla využita dotace na novou čističku odpadních vod. V těchto letech byl rozpočet obce 13 161 000,- Kč a 17 842 000,- Kč, to je skoro až o 200 % více než obvyklý rozpočet. (Monitor státní pokladna)

Graf 12 Vývoj rozpočtu obce Kladruby v letech 2010-2021

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Nejčastěji je většina příjmů v Kladrubech tvořena z příjmů daňových, které většinou zastupují přibližně 80 % celkových příjmů. V roce 2011 a 2012 tvoří největší část příjmových položek přijaté transfery, které byly využity při investici do nové čističky odpadních vod. V roce 2017 a 2020 byly také využity dotace, ale v mnohem menším množství. (Rozhovor 3)

Tabulka 11 Skladba příjmů obce Kladruby v letech 2010-2021

V tis. Kč/%	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Příjmy	5 148	13 161	17 842	3 726	4 605	4 485	4 552	5 557	5 546	6 346	7 183	7 333
Daňové	60 %	21 %	17 %	83 %	85 %	84 %	81 %	72 %	82 %	83 %	74 %	80 %
Nedaňové	6 %	5 %	2 %	14 %	13 %	13 %	15 %	12 %	12 %	11 %	12 %	13 %
Kapitálové	26 %	2 %	21 %	1 %	0 %	1 %	0 %	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Přijaté transfery	8 %	72 %	60 %	2 %	2 %	2 %	4 %	15 %	5 %	6 %	14 %	7 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Výdaje obce jsou tvořeny převážně z výdajů běžných, které většinou zastupují přibližně 90 % celkových výdajů. V letech 2011 a 2012 se projevila investice do nové čističky odpadních vod, a proto byly výdaje tvořeny především výdaji kapitálovými.

(Rozhovor 3)

Tabulka 12 Skladba výdajů obce Kladruby v letech 2010-2021

V tis. Kč/%	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výdaje	3 485	17 483	16 789	3 315	4 100	3 355	4 606	4 368	5 124	5 066	6 881	7 505
Běžné	79 %	18 %	21 %	93 %	83 %	98 %	98 %	85 %	98 %	89 %	82 %	85 %
Kapitálové	21 %	82 %	79 %	7 %	17 %	2 %	2 %	15 %	2 %	11 %	18 %	15 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

4.6.3 Újezdeček

Obec Újezdeček má v sledovaném období kromě roku 2010 saldo vždy kladné. Většinou se saldo pochybuje v kladných hodnotách kolem 2 000 000,- Kč v posledních 3 letech je možné vidět pravidelný nárůst. V letech 2020 a 2021 se saldo dostalo přes hranici 5 000 000,- Kč. Jediné záporné saldo měla obec v roce 2010, kdy jeho hodnota byla -6 367 000,- Kč. (Monitor státní pokladna)

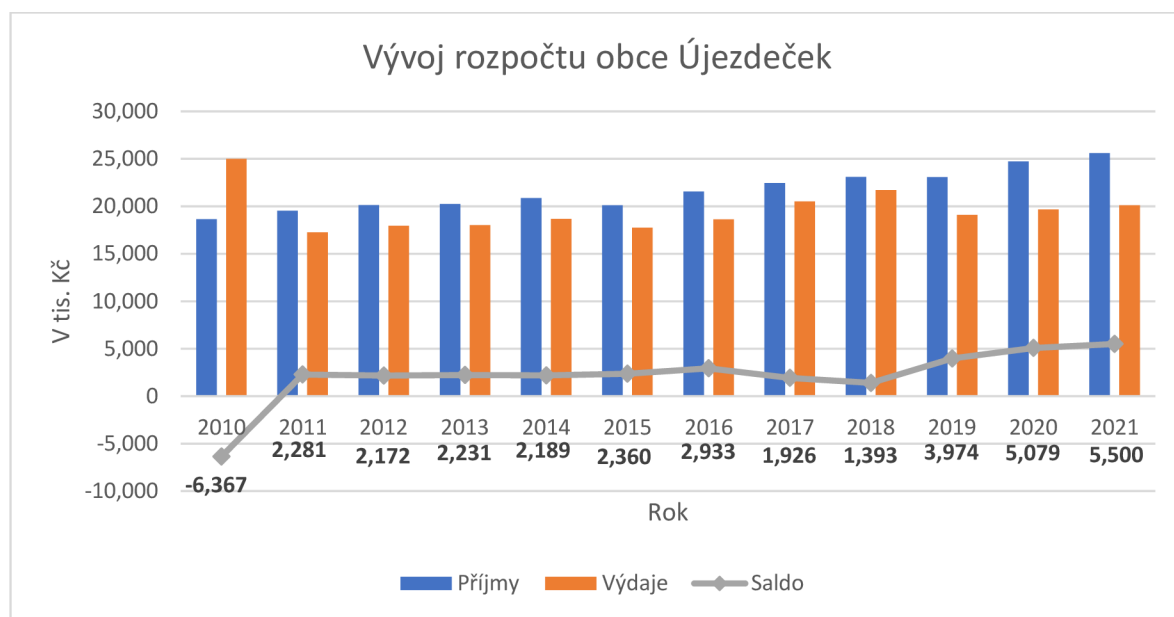
Tabulka 13 Druhové příjmy a výdaje obce Újezdeček v letech 2010-2021

V tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Příjmy	18 639	19 533	20 125	20 243	20 854	20 098	21 547	22 438	23 091	23 065	24 738	25 605
Daňové	7 033	7 853	8 194	9 337	9 426	9 338	10 245	11 010	11 253	12 021	12 259	13 521
Nedaňové	9 770	9 856	10 240	10 593	10 627	10 007	10 374	10 666	10 683	10 608	10 721	11 101
Kapitálové	830	1 276	191	110	103	90	28	2	280	0	3	169
Přijaté transfery	1 007	547	1 500	204	698	662	900	760	875	436	1 755	814
Výdaje	25 006	17 251	17 953	18 012	18 664	17 738	18 614	20 512	21 698	19 091	19 659	20 105
Běžné	23 479	16 380	15 950	17 008	17 327	16 479	18 444	20 452	21 566	19 091	16 210	17 828
Kapitálové	1 527	871	2 003	1 004	1 337	1 258	169	60	132	0	3 449	2 277
Saldo	-6 367	2 281	2 172	2 231	2 189	2 360	2 933	1 926	1 393	3 974	5 079	5 500

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Příjmy jsou ve sledovaném období kromě roku 2010 vždy vyšší než výdaje, jak je možné vidět v grafu níže. Průměrné příjmy v období těchto let byly 21 665 000,- Kč a průměrné výdaje byly 19 688 000,- Kč. Největší výkyv nastal v roce 2010, kdy výdaje dosáhly hodnoty 25 006 000,- Kč. Dle portálu MONITOR byly tyto vyšší výdaje zapříčiněny neinvestičními nákupy, které byly použity na opravy a udržování. (Monitor státní pokladna)

Graf 13 Vývoj rozpočtu obce Újezdeček v letech 2010-2021

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Příjmové položky v obci Újezdeček jsou tvořeny především z příjmů daňových a nedaňových. Tyto položky zastupují ve sledovaném období minimálně 90 % z celkových příjmů. Velké procentuální zastoupení nedaňových příjmů je zapříčiněné množstvím obecních bytů, které obec pronajímá. Těchto bytů je v obci k dispozici okolo 250. (Rozhovor 1)

Tabulka 14 Skladba příjmů obce Újezdeček v letech 2010-2021

V tis. Kč/%	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Příjmy	18 639	19 533	20 125	20 243	20 854	20 098	21 547	22 438	23 091	23 065	24 738	25 605
Daňové	38 %	40 %	41 %	46 %	45 %	46 %	48 %	49 %	49 %	52 %	50 %	53 %
Nedaňové	52 %	50 %	51 %	52 %	51 %	50 %	48 %	48 %	46 %	46 %	43 %	43 %
Kapitálové	4 %	7 %	1 %	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	0 %	0 %	1 %
Přijaté transfery	5 %	3 %	7 %	1 %	3 %	3 %	4 %	3 %	4 %	2 %	7 %	3 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Z tabulky níže je možné vidět, že výdaje obce Újezdeček jsou v sledovaném období vždy tvořené především běžnými výdaji. Vyšší procentuální zastoupení měly výdaje kapitálové pouze v roce 2020, kdy v obci bylo nově instalováno veřejné osvětlení a realizovaný projekt nového dětského hřiště. (Rozhovor 1)

Tabulka 15 Skladba výdajů obce Újezdeček v letech 2010-2021

V tis. Kč/%	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výdaje	25 006	17 251	17 953	18 012	18 664	17 738	18 614	20 512	21 698	19 091	19 659	20 105
Běžné	94 %	95 %	89 %	94 %	93 %	93 %	99 %	100 %	99 %	100 %	82 %	89 %
Kapitálové	6 %	5 %	11 %	6 %	7 %	7 %	1 %	0 %	1 %	0 %	18 %	11 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

4.6.4 Srstice

První tři roky sledovaného období měla obec Srstice záporné saldo, které bylo zapříčiněné vysokými výdaji pro realizaci investic. V zbylých letech sledovaného období bylo saldo kladné s výjimkou roku 2017 a 2018. Rok 2018 byl pro obec zcela odlišný, příjmy i výdaje byly přibližně 3x větší než v letech ostatních. (Monitor státní pokladna)

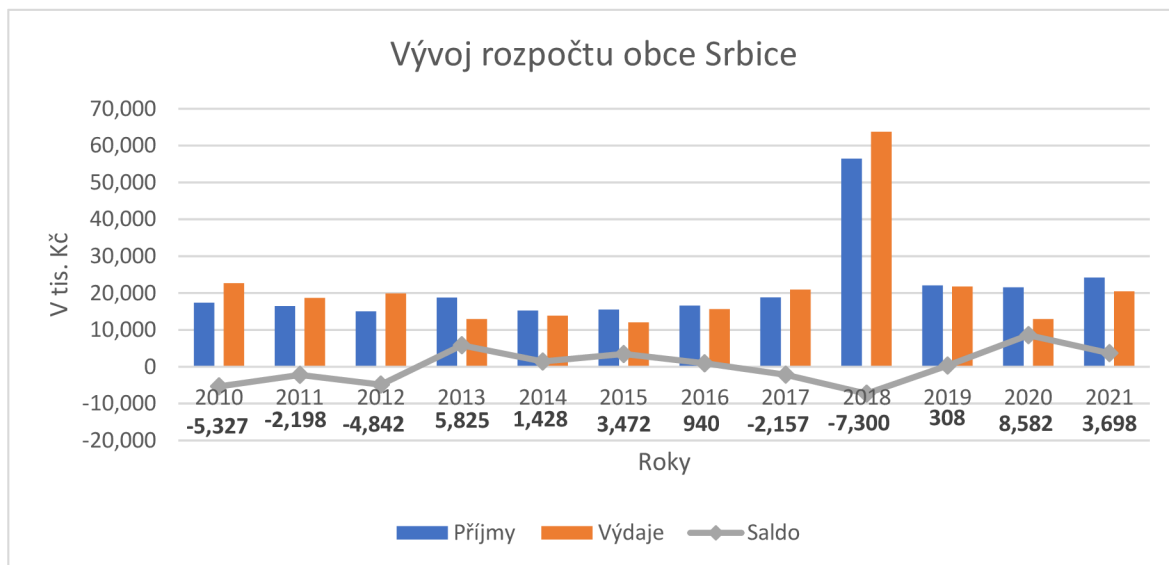
Tabulka 16 Druhové příjmy a výdaje obce Srstice v letech 2010-2021

V tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Příjmy	17 342	16 467	15 036	18 743	15 253	15 500	16 571	18 775	56 463	22 048	21 533	24 156
Daňové	16 320	15 694	14 100	13 727	13 836	14 090	15 166	16 012	17 089	19 763	19 663	19 938
Nedaňové	601	692	733	707	835	802	756	914	905	898	823	846
Kapitálové	294	18	112	35	472	545	562	1 747	17 777	438	74	159
Přijaté transfery	127	62	92	4 274	110	63	86	102	20 692	949	973	3 212
Výdaje	22 669	18 665	19 878	12 918	13 825	12 028	15 631	20 932	63 763	21 739	12 951	20 458
Běžné	12 621	10 969	8 258	7 031	7 730	8 718	12 464	11 492	20 115	12 496	11 974	13 377
Kapitálové	10 048	7 696	11 621	5 887	6 094	3 310	3 167	9 440	43 648	9 243	976	7 081
Saldo	-5 327	-2 198	-4 842	5 825	1 428	3 472	940	-2 157	-7 300	308	8 582	3 698

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Příjmy a výdaje obce v letech 2010-2021 se pohybují vždy kolem 20 000 000,- Kč. Výjimkou je rok 2018, kdy příjmy obce dosáhly hodnoty 56 462 676,- Kč a výdaje 63 763 011,- Kč. Takto vysoké hodnoty jsou důsledkem využití dotačních titulů, které sloužily k financování investice spojené s implementací nového vodovodu. (Rozhovor 4)

Graf 14 Vývoj rozpočtu obce Srbice v letech 2010-2021

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Příjmy v obce jsou tvořeny převážně z příjmů daňových, které ve většině let zastupují přes 90 % z celkových příjmů. Pouze v roce 2018 příjmy daňové tvořily jen 30 % z celkových příjmů. V tomto roce byly příjmy dále tvořeny z přijatých transferů a z kapitálových příjmů. Tyto příjmové skupiny tvořily dohromady 68 % z celkových příjmů. Vyšší zastoupení těchto příjmových skupin je důsledkem již výše zmíněné investice. (Rozhovor 4)

Tabulka 17 Skladba příjmů obce Srbice v letech 2010-2021

V tis. Kč/%	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Příjmy	17 342	16 467	15 036	18 743	15 253	15 500	16 571	18 775	56 463	22 048	21 533	24 156
Daňové	94 %	95 %	94 %	73 %	91 %	91 %	92 %	85 %	30 %	90 %	91 %	83 %
Nedaňové	3 %	4 %	5 %	4 %	5 %	5 %	5 %	5 %	2 %	4 %	4 %	4 %
Kapitálové	2 %	0 %	1 %	0 %	3 %	4 %	3 %	9 %	31 %	2 %	0 %	1 %
Přijaté transfery	1 %	0 %	1 %	23 %	1 %	0 %	1 %	1 %	37 %	4 %	5 %	13 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Ve sledovaném období často nejsou velké rozdíly procentuálního zastoupení jednotlivých výdajových skupin. V letech 2015, 2016, 2020 a 2021 jsou výdaje zastoupeny převážně z výdajů běžných. V roce 2018 převažují naopak výdaje kapitálové. (Monitor státní pokladna)

Tabulka 18 Skladba výdajů obce Srbsice v letech 2010-2021

V tis. Kč/%	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výdaje	22 669	18 665	19 878	12 918	13 825	12 028	15 631	20 932	63 763	21 739	12 951	20 458
Běžné	56 %	59 %	42 %	54 %	56 %	72 %	80 %	55 %	32 %	57 %	92 %	65 %
Kapitálové	44 %	41 %	58 %	46 %	44 %	28 %	20 %	45 %	68 %	43 %	8 %	35 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

4.6.5 Proboštov

Obec Proboštov má ve sledovaném období převážně kladné hodnoty salda, významněji záporných hodnot dosáhla pouze v letech 2018 a 2020. Naopak extrémně kladné hodnoty byly v letech 2013, 2014 a 2021. (Monitor státní pokladna)

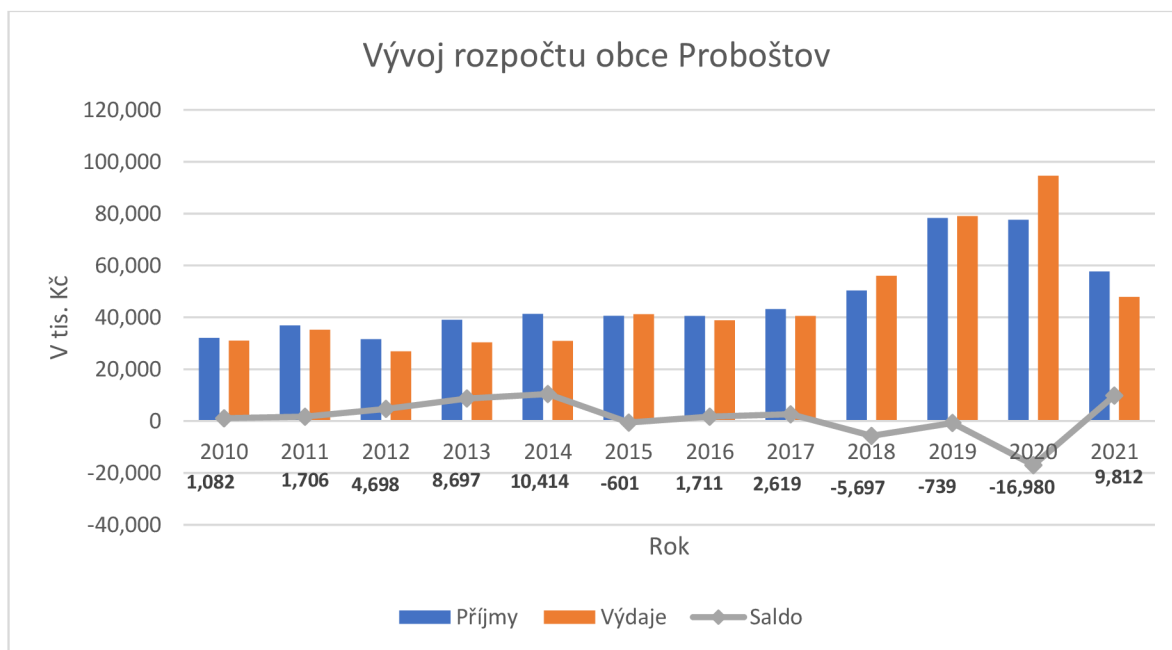
Tabulka 19 Druhy příjmy a výdaje obce Proboštov v letech 2010-2021

V tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Příjmy	32 075	36 900	31 563	39 006	41 286	40 589	40 538	43 149	50 321	78 250	77 613	57 647
Daňové	21 985	21 305	21 996	28 726	28 502	30 043	32 738	33 935	37 542	40 554	38 448	41 397
Nedaňové	3 769	4 049	4 005	4 176	4 408	4 146	4 309	4 799	6 195	7 697	6 521	7 523
Kapitálové	2 186	707	2 114	3 218	86	565	408	1 117	2 278	6 697	1 666	1 033
Přijaté transfery	4 135	10 840	3 448	2 886	8 290	5 835	3 083	3 297	4 306	23 303	30 978	7 694
Výdaje	30 993	35 194	26 865	30 309	30 872	41 190	38 827	40 530	56 017	78 989	94 593	47 835
Běžné	25 534	24 691	23 167	23 872	23 626	26 243	27 301	29 573	35 537	42 098	49 788	39 228
Kapitálové	5 459	10 502	3 698	6 437	7 245	14 947	11 525	10 957	20 480	36 891	44 805	8 607
Saldo	1 082	1 706	4 698	8 697	10 414	-601	1 711	2 619	-5 697	-739	-16 980	9 812

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Na grafu číslo 15 je možné vidět od roku 2018 mírný nárůst rozpočtu, ale v roce 2021 už je viditelný pokles směřující k předešlým hodnotám. Příjmy a výdaje se pohybují do roku 2018 kolem 40 000,- Kč, poté se během 3 let přibližují k hranici 80 000,- Kč, kterou výdaje dokonce v roce 2020 překonají. (Monitor státní pokladna)

Graf 15 Vývoj rozpočtu obce Proboštov v letech 2010-2021

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Skladba příjmových položek je ve všech letech nejvíce zastoupena daňovými příjmy, které tvoří v roce 2020 nejméně z celkových příjmů a to 50 %. Nedaňové příjmy mají ve sledovaném období celkový podíl na příjmech vždy kolem 10 %. V některých letech je vidět větší zastoupení přijatých transferů, především v letech 2011, 2019 a 2020. Příjmy kapitálové nikdy netvoří více než 9 % z příjmů celkových. (Monitor státní pokladna)

Tabulka 20 Skladba příjmů obce Proboštov v letech 2010-2021

V tis. Kč/%	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Příjmy	32 075	36 900	31 563	39 006	41 286	40 589	40 538	43 149	50 321	78 250	77 613	57 647
Daňové	69 %	58 %	70 %	74 %	69 %	74 %	81 %	79 %	75 %	52 %	50 %	72 %
Nedaňové	12 %	11 %	13 %	11 %	11 %	10 %	11 %	11 %	12 %	10 %	8 %	13 %
Kapitálové	7 %	2 %	7 %	8 %	0 %	1 %	1 %	3 %	5 %	9 %	2 %	2 %
Přijaté transfery	13 %	29 %	11 %	7 %	20 %	14 %	8 %	8 %	9 %	30 %	40 %	13 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Výdaje jsou převážně tvořeny výdaji běžnými, které často tvoří minimálně 70 % celkových výdajů. Větší podíl výdajů kapitálových je možné zaznamenat v letech 2019 a 2020, kdy v obou letech tvoří shodně 47 % výdajů. (Monitor státní pokladna)

Tabulka 21 Skladba výdajů obce Proboštov v letech 2010-2021

V tis. Kč/%	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výdaje	30 993	35 194	26 865	30 309	30 872	41 190	38 827	40 530	56 017	78 989	94 593	47 835
Běžné	82 %	70 %	86 %	79 %	77 %	64 %	70 %	73 %	63 %	53 %	53 %	82 %
Kapitálové	18 %	30 %	14 %	21 %	23 %	36 %	30 %	27 %	37 %	47 %	47 %	18 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

4.7 Porovnání obcí

Pro komparaci bylo vybráno pět obcí z Ústeckého kraje. Jedná se o obce Újezdeček, Kladruby, Proboštov, Modlany a Srbice. Všechny tyto obce se nacházejí v okolí většího města Teplice a jsou obcemi 1. stupně. Porovnávány budou jednotlivé postoje starostů obce k tématům týkající se financování obcí, hospodaření nebo využívání cizích zdrojů.

Otázka participativního rozpočtu starosty dotazovaných obcí názorově rozdělila. Většina o něm neuvažuje, ale každý k tomu má jiný důvod. Například v Modlanech tomu tak není, protože starosta nepovažuje místní občany za proaktivní a nazývá je pouze jako konzumenty, kteří čekají na to, co obec sama udělá. V Kladrubech participativní rozpočet nepřichází v úvahu z důvodu velmi nízkého rozpočtu. Jediná z dotazovaných obcí, která má pozitivní náhled na otázku participativního rozpočtu a velmi vážně uvažuje o jeho uplatnění je obec Proboštov. Starostka obce si ale však uvědomuje, že to nebude jednoduchá práce a nejprve bude toto téma muset dostat do podvědomí občanů.

Pravidelné příjmy mají obce velmi podobné, jsou to místní poplatky například za psy, příjmy z daní nebo nájmy z obecních bytů. Obec Modlany a Srbice mají společnou speciální příjmovou položku oproti ostatním obcím. Touto speciální položkou je skládka, z které obce mají pravidelné příjmy mezi sebe rozděleny. Dříve připadlo obci Modlany 51 % a Srbicím 49 %. Nyní se rozdělují příjmy ještě dalšímu subjektu, kterým je Ministerstvo životního prostředí, to dostane 20 % a zbylé dvě obce si rozdělí zbylých 80 % dle velikosti katastrálního území. Tento podíl by se měl pro obce postupem času zmenšovat a již v roce

2030 by mělo dle nového zákona Ministerstvu životního prostředí připadnout 80 % a obcí zbylých 20 %. Pravidelné výdaje obcí jsou velmi podobné. Většinou jsou tvořeny z výdajů za komunální odpad, režijních výdajů, provozních výdajů nebo příspěvků místním spolkům.

Postup tvorby rozpočtu probíhá v každé obci trochu jinak. V Modlanech je návrh rozpočtu tvořen převážně zastupitelstvem, své návrhy může podávat také finanční výbor. V Kladrubech je rozpočet tvořen účetní, především analýzou let minulých a přihlédnutím na plánované investice v daném roce. V Újezdečku odhad projedná starosta s obecní účetní a finančním výborem. V Srbicích je návrh projednáván zastupitelstvem. Nejzodpovědněji je rozpočet tvořen v obci Proboštov, kde je vytvořen návrh po konzultaci s odbory obecního úřadu. Následně je zaslán zastupitelům k připomínkování. V obci se svolá finanční výbor a každá jednotlivá položka se prochází a komentuje. Pokud se rozpočet po zasedání s finančním výborem změnil je opět zaslán zastupitelstvu obce k dodatečným připomínkám. Minimálně pět dní před schválením rozpočtu všechny obce vyvěsí návrh na úřední desku k možnosti podání návrhů místními občany. Jako mimořádně náročné období označila většina obcí koronavirovou krizi a její dopady, nyní válku na Ukrajině a vysoké zdražování cen energií. Obec Modlany toto období přešla bez větších problémů z důvodu dostatečných finančních zdrojů, které zajišťuje již výše zmíněná skládka. V Srbicích považují za náročný rok 2021, kdy uskutečnili tři velké investice, které byly pro obec mimořádnou finanční zátěží.

Možnosti spolupráce mezi obcemi využívají pouze obce Újezdeček a Proboštov. Újezdeček je členem svazu obcí a měst, avšak zatím starosta nevidí žádné výsledky této spolupráce. Újezdeček také využívá přestupkovou komisi z vedlejšího města Dubí a policejní služby z obce Košťany. Proboštov je součástí 2 spolků, jimiž jsou Mikroregion Cínovec a Místní akční skupina Cínovecko (MAS Cínovecko).

Dalším tématem, které bylo se starosty konzultováno byly investice a jak si v obci určují investiční priority. Obce o investičních prioritách rozhodují především na základě aktuální finanční situace, současných potřeb a strukturou rozpočtu. Na rozhodování o investičních se podílí starosta a zastupitelstvo obce. V této části bych rád vyzdvihl obce Proboštov a Modlany. Proboštov si pravidelně vede strategický plán rozvoje a ten pomáhá při určování investičních priorit. Dalším faktorem, který ovlivňuje rozhodování o investicích jsou vhodné dotační výzvy. Modlany si také evidují investiční dokument, který je volně dostupný na jejich internetových stránkách.

Posledním tématem, které bylo se starosty projednáváno byl systém financování obcí v České republice a využívání cizích zdrojů k financování. V otázce současného nastavení rozpočtového určení daní se názory dotazovaných starostů liší. Dle starosty a starostky obcí Újezdeček a Srbice je současné nastavení rozpočtového určení daní nedostačující. Starosta Újezdečku zmiňuje aktuální trend vysokého zdražování, a právě proto si myslí, že by obce měly z rozpočtového určení daní obdržet více finančních prostředků. Kladruby a Modlany považují rozpočtové určení daní za dostačující a starostka Proboštova dokonce tvrdí, že je rozpočtové určení daní velmi dostačující a je k obcím nakloněno. Na příspěvky za výkon přenesené působnosti každý ze starostů také přihlíží jinak. Jako nedostačující je označily starostky obcí Srbice a Proboštov. Starostové obcí Modlany a Újezdeček tyto příspěvky považují za dostačující. V Kladrubech nemají přímý názor na výši těchto příspěvků. Naopak kritéria, která jsou určená k přidělování daňových příjmů jsou dle všech dotazovaných dostačující a spravedlivá. Pouze starostka Srbic k této otázce nemá žádný názor a bere situaci takovou jaká je nyní. Zajímavý názor má na rozdělování národních dotací starostka Proboštova. Dle jejích slov je toto rozdělování nastaveno nespravedlivě vůči malým obcím, které mají oproti větším obcím malou šanci dosáhnout na některou dotaci. Mnohem víc by se jí líbilo, kdyby stát tyto dotace rozděloval dle počtu obyvatel.

Postoj využívání cizích finančních zdrojů k financování v jednotlivých obcích je přívětivý především k dotačním titulům. K této možnosti jsou velmi nakloněny v Modlanech a také ji hojně využívají. Podle starosty tato možnost velmi urychlí rozvoj obce. Starostka a zastupitelstvo obce Proboštov je k využití jiných cizích zdrojů velmi konzervativní a této možnosti by využily pouze v nezbytně nutných případech. Jiné cizí zdroje financování využívá obec Kladruby a již nyní ví, že v budoucnu bude potřeba také využít této možnosti. Újezdeček má v současné době (2022) hypotéku od hypoteční banky, která byla zprostředkována ještě za dob minulého vedení.

5. Závěr

Diplomová práce se věnovala problematice současnému systému financování obcí na území České republiky. Hlavním cílem bylo zjistit názory zástupců vybraných obcí prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů na současně nastavený systém a následně je porovnat. Dalším dílčím cílem bylo analyzovat hospodaření a financování vybraných obcí. Pro komparaci byly zvoleny obce z Ústeckého kraje (okres Teplice). Jedná se o obce Kladruby, Modlany, Proboštov, Srbice a Újezdeček.

Dotazovaným nebyly pokládány otázky pouze týkající se současného systému financování, ale odpovídali také například na otázky, jakým způsobem se v jejich obcích tvoří návrh rozpočtu, jaký mají postoj k participativnímu rozpočtu, zda byl pro jejich obec nějaký rok při sestavování rozpočtu mimořádný, z čeho se skládají pravidelné příjmy a výdaje v obci, jaký mají názor na využívání cizích finančních zdrojů k financování obce nebo zda má jejich obec nějakou speciální příjmovou položku, která není pro všechny obce typická.

Proces tvorby rozpočtu je v každé obci trochu odlišný, ale vždy jsou dodržovány povinnosti, které obce musejí dle právních předpisů při jeho tvorbě vykonávat. Mezi tyto povinnosti patří například zveřejnění úplného znění návrhu rozpočtu na svých internetových stránkách a minimálně 15 dní před dnem zahájení o jeho projednávání také na úřední desce, tam může být návrh pouze v užším rozsahu. V Modlanech se na tvorbě návrhu rozpočtu podílí především zastupitelstvo a své návrhy k němu přikládá i finanční výbor. Příjmovou stránku nejvíce ovlivňuje rozpočtové určení daní, příjmy ze skládky a dotační tituly. Stránka výdajová je ovlivněna příspěvky, poplatky za různé služby, podporou místních spolků nebo plánovanými investicemi. V Kladrubech tvoří návrh rozpočtu obecní účetní prostřednictvím analýzy minulých let. V obci Újezdeček projedná odhad rozpočtu starosta, účetní a finanční výbor. Rozpočet je velmi ovlivněn aktuální situací ve společnosti. Po určení všech příjmů a výdajů se následně přidělují zbylé finanční prostředky na kulturu nebo jiné obecní akce. V obci Srbice je návrh projednán a schválen zastupitelstvem. Nejlépe a nejzodpovědněji se k tvorbě rozpočtu staví v obci Proboštov. Zde začínají tím, že ekonomka obce individuálně osloví místní odbory, příspěvkové organizace, jednotku sboru dobrovolných hasičů, obecní policii a další místní instituce. Po předložení materiálů od všech oslovených, ekonomka obce sestaví ve spolupráci se starostkou návrh rozpočtu. Při jeho vytváření přihlížejí na predikci daňových příjmů od ministerstva financí nebo na predikce od inženýra Ludka Tesaře z Regionservisu. Po jeho kompletním vytvoření je návrh zaslán zastupitelům

k připomínkování. Každá položka se jednotlivě odůvodňuje při svolání finančního výboru. Po zasedání finančního výboru se návrh znovu posílá k připomínkování zastupitelstvu. Jako mimořádně obtížný rok pro sestavování rozpočtu hodnotí všichni zástupci období koronavirové pandemie. Například v obci Proboštov museli ponížít příjmovou stránku rozpočtu až o 30 %. Starosta Újezdečku zmiňuje ještě jako komplikované období, začátek konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou. Naopak obec Modlany nepovažuje žádný rok pro tvorbu rozpočtu za mimořádně komplikovaný, z důvodu dostatečných finančních zdrojů plynoucích převážně z místní skládky.

Odpovědi na téma participativního rozpočtu se u jednotlivých zástupců obcí lišili. Někteří o něm vůbec nepřemýšlejí, jiní ho nechťejí uplatňovat z důvodu neaktivity místních občanů. Jediná starostka obce Proboštov má k participativnímu rozpočtu velmi nakloněno. Tvrdí, že v současnosti (2022) je to trend spíše ve větších městech, ale postupem času se bude dostávat i do obcí. V budoucnosti participativní rozpočet určitě bude chtít použít, uvědomuje si ale, že pro něj nejdříve musí definovat pravidla a dostat ho do podvědomí občanů.

Pravidelné příjmy obcí jsou především příjmy daňové, dotace, nájmy z obecních bytů nebo místní poplatky. Společnou speciální příjmovou položku mají obce Modlany a Srbice. Jedná se o místní skládku odpadu a příjmy z ní si obce rozdělují mezi sebe. V minulosti patřilo obci Modlany 51 % příjmů a Srbicím 49 %. Nyní je však situace jiná, do rozdělení příjmů vstoupilo ještě navíc ministerstvo životního prostředí, které obdrží 20 % příjmů ze skládky a až zbylých 80 % si mezi sebe rozdělí obce. Teno podíl by se měl postupem času obracet a v roce 2030 by mělo ministerstvo životního prostředí obdržet 80 % příjmů, zatímco obce pouhých 20 %. Pravidelné výdaje obcí jsou velmi identické, skládají se především z výdajů za komunální odpad, režijních výdajů, provozních výdajů, nebo příspěvků místním spolkům.

Využití spolupráce s jinou obcí využívají pouze Újezdeček a Proboštov. Újezdeček je členem svazu obcí a měst, ale z tohoto členství starosta obce nereflektuje zatím žádné výhody. Obec nemá přestupkovou komisi, a tak využívá služeb přestupkové komise z většího města Dubí. Dále má obec veřejnoprávní smlouvu s obcí Košťany, která jim poskytuje služby obecní policie. Obsahem této smlouvy jsou výjezdy na zásahy nebo měření rychlosti. Proboštov je členem 2 spolků – Mikroregion Cínovec a Místní akční skupina Cínovecko (MAS Cínovecko). Součástí spolku Mikroregion Cínovec jsou ještě Novosedlice a Dubí. V rámci tohoto spolku probíhá nyní oprava cest na hřbitově v Novosedlicích.

V MAS Cínovecko se sdružují obce, města, neziskové organizace, podnikatelé nebo zastupitelé škol. Prostřednictvím tohoto spolku může obec Proboštov čerpat dotace.

Investiční priority si v obcích určují především dle současného finančního stavu, aktuálních potřeb, vhodné dotační výzvy a struktury rozpočtu. Obec Proboštov a Modlany bych rád v této otázce vyzdvihl. Proboštov si pečlivě vede strategický plán, který ji velmi usnadňuje rozhodování o investičních prioritách. Také Modlany si vedou investiční dokument, který je volně dostupný na jejich internetových stránkách.

Současné nastavený systém rozpočtového určení daní vidí každý ze zástupců obcí jinak. V Újezdečku a Srbicích ho považují za nedostačující. Dle starosty Újezdečku by měla být výše finančních prostředků vyšší, především kvůli současnému prudkému zdražování. Zástupci Modlan a Srbic shledávají současné nastavení dostačujícím, starostka Proboštova dokonce tvrdí, že je současné rozpočtové určení daní příznivé a obcím je velmi nakloněné. Příspěvky za výkon přenesené působnosti označili jako nedostačující obce Srbice a Proboštov. Naopak za dostačující je považují obce Modlany a Újezdeček. V obci Kladruby nemají k tomuto tématu žádný názor. Kritéria, která určují výši přidělených daní jsou dle všech zástupců obcí spravedlivá a nijak by je neměnili. Pouze starostka obce Srbice na ně nemá žádný názor a nijak o nich neuvažuje. Velmi zajímavý pohled na rozdělování státních dotací má starostka Proboštova, která jej považuje za nespravedlivé vůči menším obcím, které mají nižší šanci na jejich dosažení. Uvítala by, kdyby se rozdělovaly například dle počtu obyvatel.

Možnost využít cizího zdroje k financování by většina zástupců obcí zvažovala pouze v případech krajní nouze. Všichni zástupci jsou velmi nakloněni k využití dotačních titulů. Možnost využití dotačních titulů podle starosty Modlan velmi urychluje obecní rozvoj. Velmi konzervativní k využívání jiné možnosti cizích zdrojů jsou v Proboštově, kde by starostka tuto možnost brala v potaz pouze v nezbytně nutných případech. Cizí zdroje využívají Kladruby a také počítají s tím, že i v budoucnu budou muset této možnosti využít. Obec Újezdeček splácí hypotéku od Hypoteční banky, kterou po sobě na obecním úřadě zanechalo minulé vedení.

V rámci práce byla stanovena jedna výzkumná otázka, zda by bylo dle zástupců obcí výhodnější rozdělovat národní dotace podle počtu obyvatel jako součást rozpočtového určení daní? V odpovědi na tuto otázku souhlasím s názorem starostky Proboštova. Současné nastavený systém rozdělování národních dotací je pro menší obce nespravedlivý a

mají nízkou šanci na ně dosáhnout oproti obcím větším. Pokud by byly národní dotace rozdělovány dle počtu obyvatel, mohly by si obce lépe naplánovat vlastní priority a investice.

6. Seznam použitých zdrojů

1. BALÍK, Stanislav. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.
2. Český statistický úřad: Databáze demografických údajů za obce ČR [online]. [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>
3. ČMEJREK, Jaroslav a Jan ČOPÍK. Veřejná správa. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016. ISBN 978-80-7394-578-7.
4. ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-3061-5.
5. DRULÁK, Petr. Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-385-7
6. HRONČEKOVÁ, Bc. Gabriela, 2012. Financovanie obcí pri výkone štátnej správy. Banská Bystrica. Diplomová práce. Bankovní institut vysoká škola Praha zahraničná vysoká škola Banská Bystrica. Vedoucí práce JUDr. Petra Andorová.
7. CHANDRA JHA, Prakash. Theory of fiscal federalism: an analysis. Journal of Social and Economic Development [online]. 2015, 17(2), 241-259 [cit. 2023-03-08]. ISSN 0972-5792. Dostupné z: doi:10.1007/s40847-015-0009-0
8. KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
9. Kladruby u Teplic: Kladruby [online]. [cit. 2022-11-17]. Dostupné z: <https://www.kladrubyteplic.cz/obec/o-obci/>
10. KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. Politické aspekty financování českých měst. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2744-1.
11. Meziobecní spolupráce v ČR: Příklady dobré praxe a doporučení pro realizaci meziobecní spolupráce. In: Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2020, 2020 [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/metodika-meziobecni-spoluprace-v-cr-priklady-dobre-praxe-a-doporuceni-pro-realizaci-meziobecni-spoluprace.aspx>
12. Místopisy.cz [online]. [cit. 2022-10-05]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/8688/modlany/pocet-obyvatel/>
13. Místopisy: Historie obce Kladruby [online]. [cit. 2022-11-17]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/8589/kladruby/historie/>
14. Modlany: oficiální web obce [online]. [cit. 2022-10-05]. Dostupné z: <https://www.modlany.cz/>
15. Modlany: oficiální web obce [online]. [cit. 2022-10-03]. Dostupné z: <https://www.modlany.cz/trochu-z-historie/ms-6066/p1=6066>
16. Monitor státní pokladna: kompletní přehled veřejných financí [online]. [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/>
17. Obyvatelstvo České republiky: demografické údaje podle obcí [online]. [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://obce.radekpapez.cz/index.php>
18. PEKOVÁ, Jitka a Jaroslav PILNÝ. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Praha: ASPI, 2002. ISBN 80-86395-21-9.
19. Proboštov obec pod Krušnými horami [online]. Proboštov, 2000 - 2023 [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://www.ouprobostov.cz/>

20. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.
21. Srbice: Obec Srbice [online]. [cit. 2022-12-04]. Dostupné z: <https://www.srbice.cz/>
22. SWIANIEWICZ, Pawel. An Empirical Typology of Local Government Systems in Eastern Europe. *Local Government Studies* [online]. 2013, 40(2), 292-311 [cit. 2023-03-12]. ISSN 0300-3930. Dostupné z: doi:10.1080/03003930.2013.807807
23. TIMÁROVÁ, Lenka, 2016. *FINANCOVÁNÍ OBCÍ V ČESKÉ REPUBLICE A VE FRANCII*. Brno. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Ing. Eduard BAKOŠ, Ph.D.
24. Újezdeček [online]. 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.ujezdecek.cz/>
25. Újezdeček: Historie a současnost obce [online]. Květoslav Koutník, 2010 [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://www.ujezdecek.cz/historie-a-soucasnost/d-1009/p1=2675>
26. VOJTIŠKOVÁ, Ing. Miroslava. Rozpočtové hospodaření pro zastupitele obcí. In: Ministerstvo vnitra ČR [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2018, 2018 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/rozpocetove-hospodareni-pro-zastupitele-obci.aspx>
27. VYBÍHAL, V. Fiscal Decentralisation and Its Impact on Economy of Municipalities in the Slovak Republic and Czech Republic. *Politické vědy*, Vol. 21, Num. 2, p. 78–100, 2018
28. ŽEHROVÁ, Jana a Daniela PFEIFEROVÁ. *Finance municipalit*. Vyd. 2. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2014. ISBN 978-80-213-2024-6.

7. Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

7.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 Schéma veřejné správy	15
Obrázek 2 Kombinovaný model fiskálního federalismu	26
Obrázek 3 Centralizovaný model fiskálního federalismu	26
Obrázek 4 Decentralizovaný model fiskálního federalismu	27
Obrázek 5 Model fiskálního federalismu v České republice	27
Obrázek 6 Znak obce Modlany	31
Obrázek 7 Znak obce Újezdeček	40
Obrázek 8 Znak obce Srbice	45
Obrázek 9 Znak obce Proboštov	49

7.2 Seznam tabulek

Tabulka 1 Složení počtu členů zastupitelstva na základě počtu obyvatel	17
Tabulka 2 Rozpočet obce Modlany v letech 2010-2021	33
Tabulka 3 Rozpočet obce Kladruby v letech 2010-2021	38
Tabulka 4 Rozpočet obce Újezdeček v letech 2010-2021	42
Tabulka 5 Rozpočet obce Srbice v letech 2010-2021	47
Tabulka 6 Rozpočet obce Proboštov v letech 2010-2021	51
Tabulka 7 Druhé příjmy a výdaje obce Modlany v letech 2010-2021	55
Tabulka 8 Skladba příjmů obce Modlany v letech 2010-2021	56
Tabulka 9 Skladba výdajů obce Modlany v letech 2010-2021	57
Tabulka 10 Druhé příjmy a výdaje obce Kladruby v letech 2010-2021	57
Tabulka 11 Skladba příjmů obce Kladruby v letech 2010-2021	58
Tabulka 12 Skladba výdajů obce Kladruby v letech 2010-2021	59
Tabulka 13 Druhé příjmy a výdaje obce Újezdeček v letech 2010-2021	59
Tabulka 14 Skladba příjmů obce Újezdeček v letech 2010-2021	60
Tabulka 15 Skladba výdajů obce Újezdeček v letech 2010-2021	61
Tabulka 16 Druhé příjmy a výdaje obce Srbice v letech 2010-2021	61
Tabulka 17 Skladba příjmů obce Srbice v letech 2010-2021	62
Tabulka 18 Skladba výdajů obce Srbice v letech 2010-2021	63
Tabulka 19 Druhé příjmy a výdaje obce Proboštov v letech 2010-2021	63
Tabulka 20 Skladba příjmů obce Proboštov v letech 2010-2021	64
Tabulka 21 Skladba výdajů obce Proboštov v letech 2010-2021	65

7.3 Seznam grafů

Graf 1 Demografický vývoj obce Modlany mezi lety 1971–2021	32
Graf 2 Průměrný věk obyvatel obce Modlany mezi lety 2008-2021	33
Graf 3 Demografický vývoj obce Kladruby mezi lety 1971–2021	37
Graf 4 Průměrný věk obyvatel obce Kladruby mezi lety 2008-2021	38

Graf 5 Demografický vývoj obce Újezdeček mezi lety 1971–2021	41
Graf 6 Průměrný věk obyvatel obce Újezdeček mezi lety 2008-2021	42
Graf 7 Demografický vývoj obce Srbice mezi lety 1971–2021	46
Graf 8 Průměrný věk obyvatel obce Srbice mezi lety 2008-2021	47
Graf 9 Demografický vývoj obce Proboštov mezi lety 1971-2021	50
Graf 10 Průměrný věk obyvatel obce Proboštov mezi lety 2008-2021	51
Graf 11 Vývoj rozpočtu obce Modlany v letech 2010-2021	56
Graf 12 Vývoj rozpočtu obce Kladruby v letech 2010-2021	58
Graf 13 Vývoj rozpočtu obce Újezdeček v letech 2010-2021	60
Graf 14 Vývoj rozpočtu obce Srbice v letech 2010-2021	62
Graf 15 Vývoj rozpočtu obce Proboštov v letech 2010-2021	64

7.4 Seznam použitých zkratk

F-SR – federální státní rozpočet
R-SR – republikový státní rozpočet
MR – místní rozpočet

7.5 Seznam rozhovorů

Rozhovor 1: Starosta obce Újezdeček, Koutník Květoslav (26.10.2022)
Rozhovor 2: Starosta obce Modlany, Ing. Bartoň Lukáš (1.11.2022)
Rozhovor 3: Starostka obce Kladruby, Pavlů Nicol (3.11.2022)
Rozhovor 4: Starostka obce Srbice, Polcarová Lenka (7.11.2022)
Rozhovor 5: Starostka obce Proboštov, Bc. Životová Jana (15.11.2022)

7.6 Seznam použitých zákonů

Zákon č. 128/2000 Sb.
Zákon č. 243/2000 Sb.

8. Přílohy

Otázky k polostrukturovanému rozhovoru se zástupci obcí:

1. Detailně prosím popište, jak probíhá tvorba rozpočtu ve Vaší obci na daný rok?
2. Kdo má možnost tvorbu rozpočtu ovlivnit?
3. Jaký je Váš postoj k participativnímu rozpočtu, uvažovali jste někdy o něm?
4. Byl pro Vaši obec nějaký rok při tvorbě rozpočtu mimořádný?
5. Ohodnoťte prosím současný systém financování a rozpočtové určení daní.
6. Jaký máte názor na příspěvky za výkon přenesené působnosti?
7. Ohodnoťte prosím kritéria pro daňové příjmy obcí, změnili byste něco nebo jste s nimi spokojeni?
8. Z čeho se skládají pravidelné příjmy ve Vaší obci?
9. Z čeho se skládají pravidelné výdaje ve Vaší obci?
10. Jaký máte postoj k financování obce prostřednictvím cizích zdrojů?
11. Jaké dotační tituly Vaše obec čerpá?
12. Jaké investice plánujete do budoucna?
13. Podle jakých kritérií určujete v obci investiční priority?
14. Má Vaše obec nějakou speciální příjmovou položku, která není obvyklá pro všechny obce?
15. Jaké máte místní poplatky?
16. Jste s místními poplatky spokojeni nebo uvažujete o změně?
17. Spolupracuje Vaše obec s nějakou jinou obcí?
18. Je Vaše obec součástí nějakého spolku?